

Riječ

broj 27
travanj
2001.

hkz
wiesbaden

glasnik hrvatske kulturne zajednice wiesbaden

- Kuda ideš
Hrvatska
- Književno
poslijepodne
s Julijanom
Matanović
- Hrvatsko
zajedništvo
- Domovina
i Država
- Faust Vrančić
- Insel Korčula –
ein Erlebnis

Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden
kolektivni član Matice hrvatske

Naslovnica:

Uršulinska crkva u Varaždinu

Riječ

**Glasnik Hrvatske kulturne zajednice
Wiesbaden**

Glasnik izlazi tri puta godišnje.

Adresa uredništva:

Friedrichstr. 24, D-65185 Wiesbaden

Tel: +49(0)6128-42483 i +49(0)611-174148

Fax: +49(0)611-174171

E-Mail: rijec@gmx.de

Nakladnik:

Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden

Friedrichstr.24, D-65185 Wiesbaden

Internet: <http://www.hkz-wi.de>

Za nakladnika: Ante Marinčić

Glavna urednica: Biserka Andrijević

Članovi uredništva: Dragica Anderle,

Ivo Andrijević, Edvin Bukulin, Ante Marinčić

Suradnici: Malkica Dugeč, Ivica Košak,

Ivek Milčec, Kornelija Reitel

Rukopisi se ne vraćaju.

Cjenik oglasnog prostora:

1/1 stranica: 200 DM, 1/2 stranice: 100 DM,

1/4 stranice: 50 DM, 1/8 stranice: 25 DM

Banka: Nassauische Sparkasse Wiesbaden

Broj računa (Kto.): 116 027 186

Broj banke (BLZ): 510 500 15

Sretan Uskrs

**Članovi predsjedništva
HKZ-a Wiesbaden:**

Ante Marinčić, 0611-6000981

Biserka Andrijević, 06128-42483

Dragica Anderle, 06127-61976

Ivo Andrijević, 06128-42483

Juraj Štambuk, 0611-86714

Danica Tropšek, 06132-714602

Nada Višak, 06122-15226

Marta Rimac, 06128-21816

Vera Tomašić, 06132-87475

UVODNA RIJEČ

V eć se skoro od samog početka izdavanja Riječi ustalilo da izlazi tri puta godišnje. Ovo je dakle deveti put treći broj. Devet godina izlaženja Riječi nije mala stvar. Trebat će uskoro početi misliti o jubilarnom tridesetom broju.

Ali već sada vam pružamo priliku da se na novi način zadubite u našu Riječ - preko interneta. Adresa je: www.hkz-wi.de. Osim Riječi naći ćete na našim stranicama obavijesti o našoj udruzi i njenom radu i to na hrvatskom, njemačkom i engleskom jeziku. Tako svatko može pomoću naših stranica vježbati jedan ili dva jezika koji mu je malo manje poznat. Ta nije li to velika usluga Hrvatima po cijelome svijetu jedne male kulturne zajednice u Wiesbadenu?!

Ovaj broj Riječi - uostalom tako je sa svakim brojem - je odraz sadašnjeg trenutka Hrvatske i Hrvata u Hrvatskoj i u svijetu. S tim u vezi možete čitati razne priloge: o popisu stanovništva, o hrvatskim diobama, o HSKNJ-u (opet) i sl. Naravno, vi se ne morate sa svakom mišlju složiti, ali onda uzmite olovku u ruku, obrazložite svoje neslaganje te nam ga i priopćite.

Svi naši otoci su prekrasni. To se tako može reći a da to uopće ne bude nikakvo pretjerivanje. Ipak se otok Korčula u krasoti ističe. Dojmove o toj ljepoti možete čitati na njemačkom jeziku od našeg novog suradnika Moritza Vogesa.

Prvi hrvatski padobranac je Faust Vrančić, izdanak glasovite obitelji Vrnčića iz Šibenika u šesnaestom stoljeću. I o tome možete u ovoj Riječi nešto pročitati.

Nadamo se da će bar nekij od vas moći ovu Riječ ponijeti sa sobom za Uskrs u domovinu. Želimo vam ugodno provođenje vremena uz ovu našu Riječ u ugodaju Uskrsa u Domovini. Sve buja, sve cvate, život nezaustavljivo pobjeđuje. Ali, kad bi se takvo bujanje života osjetilo malo i na društvenom, gospodarskom i političkom polju u Domovini.

Posjetite povodom blagdana Uskrsa i svoje rođake i prijatelje i znanke, čak i neznance, pa makar kao i Isus, nenajavljeno i kroz zatvorena vrata i recite im, kao i Isus: Mir vama!

Mir vama!

KAZALO

<u>Osvrt</u>	
Ivek Milčec: Kuda ideš Hrvatska?	2
<u>Razgovor</u>	
Zvonko Dolenc:	
Volio bih čuti bolje vijesti iz domovine!	3
<u>Iz života zajednice</u>	
U ozračju radosti i iščekivanja	6
Zašto sam vam lagala	8
Godišnja skupština HKZ-a	10
<u>Promišljanja</u>	
Ivo Andrijević: Domovina i Država	11
Ivica Košak: Hrvatsko zajedništvo	12
<u>In memoriam - Ranko Marinković</u>	
Dragica Anderle: Majstorstvo igre rječju	15
<u>Iz hrvatske povijesti</u>	
Edvin Bukulin: Faust Vrančić	16
<u>Iz rajnsko-majnskog područja</u>	
Stjepan Pantelić: Croatia Antiqua e.V.	18
<u>Nove knjige</u>	
Ludwig Steindorff: Kroatien	21
<u>Erlebnisbericht</u>	
Moritz Voges: Insel Korčula – ein Erlebnis	23
<u>Govorimo hrvatski</u>	24
<u>Oglasnik</u>	26
<u>In memoriam – Vjenceslav Čížek</u>	
Malkica Dugeč: Buntovni sanjar	27
<u>O hrvatskim udrugama</u>	
Dragan Matas: Unutarnja snaga glazbe	28

Kuda ideš Hrvatska?

Hrvatske diobe – stare i nove, političke i socijalne

Slučaj generala Norca obnovio je sve stare, ali i nove hrvatske diobe. A te nove podjele nisu samo političke nego i socijalne, produbljene nezadovoljstvom, življenjem koje se urušava. Svako zlo za neko dobro. Ima li pameti, to će biti jedina dugoročna poruka koja je ispostavljena naciji u dramatičnom tjednu koji je označio general Norac, osobito ako ćemo u prvi plan uzeti one poruke koje su naciji poslani sa skupova u Splitu, Osijeku, Zagrebu i drugdje, gdje su se mogli čuti pozdravi "Za dom – spremni" ali i vrlo neugodni povici "Mesiću – cigane", "Pusićko – kurvo", "Bando crvena" a ništa bolje nisu prošli ni vladajuća šestorka i premijer Ivica Račan. O dramatičnom stanju nacije održana je (14. – 16. veljače.) debata u Zastupničkom domu na kojoj se pucalo iz svih oružja i freale iskre između "lijevih" i "desnih" zastupnika i gdje su emocije prevladale razum pa je došlo i do fizičkog obračuna Rojs – Debeljuh. Da je "ljevičarima" i "desničarima" bilo dopušteno da svoje emocije do kraja razotkriju, dans bi nacija bila u vojničkim uniformama. Zbog tih neživljenih strasti nekih zastupnika ali i govornika na prosvjedima ("Kad se čaša strpljenja prelije, onda ćete platiti i zapamtiti!" - Merčep) mi smo neprekidno na pragu međusobnog obračuna i ako se budemo i dalje grizli, postoji opasnost da se sasvim izgrizemo. U sabornici se o svemu drugom raspravljalo a najmanje o generalu Norcu i podjelama u hrvatskom korpusu. Neki govornici na skupovima u Splitu, Osijeku i Zagrebu ultimativno su tražili da se što žurnije raspišu izvanredni opći izbori, ali je bilo i onih koji su tražili smjenu vlasti bez izbora tj. oružjem. Isto tako ima onih koji se zalažu za donošenje zakona o aboliciji i oprost za sve hrvatske branitelje i ne slažu se s činjenicom da se sudske odluke moraju beziznimno poštivati, bez obzira što bilo tko mislio o njima. Već i samo traženje privremene suspenzije temeljnih principa pravne države, čak i kad je riječ o istinskom junaku Domovinskog rata, predstavlja objektivno negaciju demokratske i civilizacijske biti hrvatske neovisnosti i slobode. Vjerojatno su u pravu oni koji kažu da su prosvjedi zbog naloga suda da se saslušaju general Norac, ustvari pritisak na pravosuđe

koje je po Ustavu neovisni čimbenik trodiobe vlasti. Mišljenja smo da je slučaj generala Norca dobro došao onima koji vide svoje interese u što većoj podjeli hrvatskog korpusa i što im politička napetnost u zemlji pogoduje za šverc, zelenašenje i bogaćenje na račun opljačkanih i frustriranih radnika i seljaka. Nitko nema pravo zabraniti mirne prosvjede ili tražiti prijevremene izbore ali slobodna Hrvatska ima pravo spriječiti pokušaje da vlast u zemlji preuzme ulica i raznorazni kompromitirani pojedinci. Već su se krajem 1993. uočile prve pukotine u općehrvatskoj euforiji, dok su jedni krvarili i ginuli za domovinu drugi su se bogatili i sudjelovali u diobi velikog pretvorbenog i privatizacijskog kolača. Po našem dubokom uvjerenju tu leži bit velike političke, socijalne i moralne krize hrvatskoga društva i države. Nije ova nova vlast bezgrješna, bilo je nekih nerealnih obećanja, neodmjerenih izjava, prepucavanja na relaciji Banski dvori – Pantovčak, ali isto tako je sigurno da političari iz redova vladajuće šestorke imaju posebnu odgovornost za očuvanje pravne države, pokazujući pritom i demokratsku širinu prema blokadi prometnica. Vodeće svjetske TV – postaje u svojim udarnim emisijama izvještavale su o prosvjedima u Splitu i Zagrebu pa se svim hrvatskim političarima, koji ovih dana vode razgovore sa svojim europskim kolegama, postavlja jedno zajedničko pitanje: što se to događa u Hrvatskoj, koliko je to ozbiljno i koliko je opasno za turizam i strane investicije? Isto tako, naši prijatelji ukazuju na činjenicu da je tempo Hrvatske u priključenju euro-integracijama brži nego što se očekivalo, pa i s tog motrišta moguća nestabilnost zabrinjava. Ako bi, nedaj Bože, došlo do bilo kakvog oblika državnog udara, svijet bi munjevito reagirao, ne samo osudom pučista, nego i potpunom izolacijom Hrvatske i na nju bi se gledalo kao na zemlju koja nije sposobna opstati bez međunarodnog nadzora. Najtragičnije bi bilo dokazati svijetu da nismo sposobni brinuti se sami o sebi pa bi nam se za staratelja mogla postaviti – Srbija. Jesu li se hrvatski dragovoljci i general Mirko Norac zato borili?

Ivek Milčec

Zvonko Dolenc

Volio bih čuti bolje vijesti iz domovine!

Za razgovor smo zamolili gospodina Dolenca, vjernog člana Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden koji je neumorno i požrtvovno pomagao i sudjelovao u svim dobrotvornim akcijama Hrvatske kulturne zajednice u vrijeme kada je to za Hrvatsku bilo nužno potrebno. Danas je gospodin Dolenc zbog svoje bolesti vezan uz kuću – «kućni zatvor», kako to on, šaleći se na vlastiti račun voli kazati, te nije više u stanju aktivno sudjelovati u radu HKZ-a, ali zahvaljujući upravo «Riječi» pomno i sa zanimanjem prati njen rad i veseli se svakom uspjehu.

Zvonko Dolenc

Riječ: Gospodine Dolenc, prema vašim riječima pisalački stroj vam je danas jedan od najvećih prijatelja. Što to pišete?

Dolenc: Znao, kad je čovjek prikovan uz invalidska kolica, onda ima puno vremena za razmišljanje. Sjećanja naviru, a ja ih pokušavam pribilježiti.

Riječ: Hoćete li otkriti nekoliko takvih sjećanja i za čitatelje «Riječi»?

Dolenc: Naravno, samo pitajte.

Riječ: Koliko ste državnih uređenja doživjeli na našim prostorima?

Dolenc: Hrvatska danas - tj. Republika Hrvatska - je četvrta država koju sam ja doživio na tim prostorima. Rođen sam u vrijeme Kraljevine

Jugoslavije onda se je zapravo još zvala Kraljevina SHS, sasvim točno 19. kolovoza 1924. u Virovitici. Doživio sam Drugi svjetski rat, stvaranje NDH, te njen slom, a zatim Titovu Jugoslaviju iz koje sam morao pobjeći.

Riječ: Kako ste vi doživjeli NDH?

Dolenc: Ja sam u to vrijeme bio gimnazijalac u Senju koji je bio pod talijanskom okupacijom, a u lipnju 1941. sam otišao na rad u Austriju pa NDH nisam doživio iz bliza.

Riječ: Bilo vam je tek sedamnaest godina, a već ste išli raditi u Austriju?

Dolenc: Išao sam najviše iz nužde, ali i iz znatiželje i želje da vidim tu veliku i snažnu Njemačku, a ponešto i iz razočaranja. Ja sam se pokušao upisati u zastavničku školu u Senju, jer je tada bila velika čast biti časnikom Hrvatske vojske. Nisam bio primljen iz razloga što nisam čistokrvni Hrvat. Ja sam, kao što možda znate, pola Hrvat pola Slovenac. To me je jako razočaralo. U obitelji koja me je posvojila i u kojoj sam živio, osjećao sam se ionako suvišan pa kad je grupa službenika iz Graz-a došla u Senj tražiti šumarske radnike, odmah sam se prijavio, dobio posao i otišao. Radio sam sve do 1943. kada sam preko svoje volje bio mobiliziran u njemačku vojsku.

Riječ: Jeste li morali ići na front?

Dolenc: Prvo sam morao proći obuku a potom sam bio priključen 398. diviziji - tzv. plavoj diviziji - koja je djelovala na području od Crikvenice i Karlobaga sve do Gospića.

1944. sam prebolio pjegavi tifus nakon čega bivam proglašen nesposobnim za operativnu službu. Premješten sam tada u Brinje gdje postajem tumač jednom vojnom liječniku iz Beča.

Riječ: Što se je s vama dogodilo nakon što je Njemačka izgubila rat?

Dolenc: Bio sam zarobljen i prebačen u Senj gdje sam pušten na slobodu u kolovozu 1945. godine prigodom stupanja na snagu Titove amnestije za mlada godišta. Potom odlazim u Zagreb i nastavljam školovanje, te nakon položene mature počinjem studirati medicinu. Negdje nakon završene druge godine priključio sam se jednoj grupi studenata koja je bila povezana s inozemstvom, tzv. reakcijom po mjerilima ondašnje vlasti. Nedugo sam zatim bio pozvan na «informativne razgovore» i dospio u istražni zatvor gdje sam proveo tri mjeseca. Na fakultetu je u međuvremenu bila u tijeku prava "čistka".

Mene su počeli ucjenivati rekavši mi da bih se mogao iskupiti kad bih radio za njih. Drugim riječima tražili su od mene da budem njihov doušnik. Trebao sam odlaziti u crkvu u Frankopanskoj ulici na nedjeljne mise i bilježiti sve što bi svećenik propovijedao.

Riječ: Pristali ste na to ?

Dolenc: Morao sam, ali sam isti dan otišao u župni ured i izvijestio ih kakvu sam zadaću dobio pa neka župnik pazi što govori. Bila je to nesnošljiva situacija i ja sam shvatio da za mene tu više nema mjesta.

Riječ: Odlučili ste napustiti zemlju?

Dolenc: Da, želio sam otići i riješiti se svega toga. Zatražio sam putovnicu, ali je moj zahtjev bio odbijen. Nakon nekoliko bezuspješnih pokušaja, odlučio sam se na bijeg. Preko jedne poznanice koja je radila na prijavnom uredu uspio sam dobiti dozvolu kretanja u pograničnoj zoni. Bilo je to 1956., dobro se sjećam, odjenuo sam se kao planinar i otišao na slovensko-talijansku granicu kod Gorice. Nastojeći biti što neupadljiviji ušao sam u gostionicu u neposrednoj blizini granice, sjeo do prozora i polako ispijajući vino promatrao događanja vani. Kad je došao jedan autobus pun putnika, pomislio sam da bi to bila dobra prilika za brz nestanak. Krenuo sam polako pa sve brže i naposljetku sam počeo trčati. Najednom sam iza sebe čuo prodoran povik "stoj"! Nisam se obazirao, trčao sam dalje kao u bunilu i nekako sam se uspio dočepati talijanske granice. Graničar me odmah upitao jesam li ranjen. Tek sam tog trenutka, ugledavši izrešetanu kućicu, postao svjestan da su pucali za mnom.

Riječ: Uspjeli ste pobjeći u Italiju. Je li to bilo vaše konačno odredište?

Dolenc: Moj cilj je zapravo bila Francuska. Iz Italije sam s još nekolicinom izbjeglica ilegalno prešao u Francusku Pješice smo prešli granicu. Išli smo preko mediteranskih Alpa hodajući cijeli dan i noć i spustili se kod Mentona, francuskog pograničnog mjesta, odakle smo se autobusom prebacili u Nizzu i prijavili se tamošnjim vlastima. Nizzu sam napustio čim sam uspio zaraditi za kartu za vlak do Pariza.

Riječ: Zašto baš Pariz?

Dolenc: Bio je to svjetski grad, grad o kojem sam puno čitao i o kojem sam često maštao. Moram priznati da je stvarnost izgledala sasvim drugačije, naročito kad u Pariz dolazite kao izbjeglica a ne kao turist. Stigavši u Pariz javio sam se u prihvatilište Crvenog križa za izbjeglice. Dobio sam nešto za jelo ali na smještaj je trebalo čekati oko dva tjedna. Tih sam prvih dana spavao po autima, autobusima i u domu za skitnice. Potom dobivam smještaj u Crvenom križu te nakon obveznog liječničkog pregleda i zapošljenje. Zbog rata u Alžiru radna se snaga tada i te kako tražila. Zaposlili su me u tvornici automobila Simca. Radio sam vrlo težak posao a i trpio sam gotovo svakodnevna ponižavanja od strane Francuza. Izlaz iz takve situacije vidio sam samo u nastavku studija pa sam zamolio za rad u noćnoj smjeni kako bih mogao ići u školu francuskoga jezika i pripremati se za studij. Želio sam nastaviti studirati medicinu i počeo tražiti stipendiju. Priznata su mi sva četiri semestra zagrebačkog sveučilišta ali mi je stipendija odbijena iz razloga što moja diploma ne bi vrijedila u Francuskoj. Predloženo mi je od strane komisarijata za izbjeglice da se opredijelim za neku tehničku struku. Upisao sam tada jednu dvogodišnju građevinsko-tehničku višu školu za koju sam dobio stipendiju. Završio sam tu školu i zaposlio se, ali ne u Francuskoj nego - u Njemačkoj!

Riječ: U Francuskoj se je tražila radna snaga, a nju ste i izabrali kao zemlju u kojoj biste željeli živjeti. Kako to da se onda zapošljavate u Njemačkoj?

Dolenc: Ne bih ni bio otišao u Njemačku da sam u Francuskoj - kako sam se nadao i očekivao - mogao konačno započeti živjeti normalnim životom, ali dogodilo se upravo suprotno! U ožujku 1960. u Francusku je u službeni posjet došao Hruščov. Dobio sam tada obavijest kako sam na listi izbjeglica koji će u vrijeme boravka ruskog predsjednika biti internirani i to čak na Korziku. Korziku sam nekako uspio izbjeći, ali sam dobio kućni zatvor i tri puta dnevno sam se morao javljati policiji. Prilikom zadnjeg javljanja policijski službenik mi je rekao: "Mladiću, sad ste slobodni do sljedećeg puta, do posjeta predsjednika Tita". To me

je užasno ponizilo i ispunilo ljutnjom, izgubio sam povjerenje u Francusku i odlučio otići.

Riječ: Što mislite, zašto ste bili na toj listi?

Dolenc: Ne znam, vjerojatno zato što sam Hrvat. Policija je dolazila noću, uhićivala izbjeglice, naročito Hrvate i Madare, te ih prebacivala na Korziku. Oni su to zvali "sigurnosne mjere".

Riječ: Koliko se Njemačka razlikovala od Francuske?

Dolenc: Prilično, a za mene najviše po tome što me u Njemačkoj nije nitko nadzirao. Prvo sam stigao u Bremen. Tamo mi se nije sviđalo pa odlazim u Augsburg gdje je krajolik bio brdovit i meni svakako draži. U Augsburgu ostajem punih sedam godina radeći u jednom građevinskom poduzeću. Tu su radili pretežito Talijani, bilo je to vrijeme kad je Njemačka uveliko uvozila radnu snagu, a između ostalih i Jugoslavene. Dolazili su masovno, a nerijetko s krivotvorenim svjedodžbama završnog ispita za zidarsku ili neku drugu građevinsku struku. Meni kao voditelju gradnje bilo je teško raditi s ljudima koji u stvari nisu bili kvalificirani, no želio sam im i na neki način pomoći. S vremenom mi je to postalo prenaporno te 1967. ponovo odlazim u Pariz.

Riječ: Dakle Pariz vas je usprkos razočaranja koje ste doživjeli još uvijek privlačio?

Dolenc: Da, ne znam ni ja čemu sam se nadao, ali doživio sam još jedno razočaranje. Zaposlio sam se čim sam stigao. Na moje veliko iznenađenje policija me nije zaboravila, posjetili su me i tražili da im svaki mjesec donosim potvrdu o osobnom dohotku. Jednoga dana kad sam im donosio tu potvrdu vidio sam da na njihovom spisu pored mog imena stoji hrvatski separatist. Postalo mi je jasno da ću već samim tim što sam Hrvat vječno ostati sumnjiv i odlučio se vratiti u Njemačku. Dao sam oglas u njemačke novine, bio je to frankfurtski "FAZ", da tražim posao na području Njemačke po mogućnosti u blizini francuske granice. Dobio sam oko pedeset ponuda. Jedna od tih ponuda bila je za Wiesbaden.

Riječ: Već pogađam: odlučili ste se za Wiesbaden. Zašto od tolikih ponuda upravo za Wiesbaden?

Dolenc: Kad sam dobio te ponude počeo sam proučavati zemljovid Njemačke. Wiesbaden mi se učinio najzanimljivijim, nije baš uz francusku granicu no nije ni daleko, a blizina Frankfurta učinila ga je još privlačnijim. Zaposlio sam se u građevinskom poduzeću Germann koje je tada

gradilo Savezni kancelarski ured i druge savezne ustanove u Bonnu i na čijem sam gradilištu proveo šest mjeseci. Hranio sam se u kantini njemačke vlade gdje mi se pružila prilika susresti Willi Brandt-a, a i druge uglednike iz političkog života Njemačke.

Izbijanjem izraelsko-arapskog rata došlo je do krize, stagnacije u gradnji i do masovnih otkaza, što je i mene zateklo. Brzo nalazim novi posao u Gradskim komunalijama Wiesbaden i to u kartografskom odjeljenju gdje ostajem sve do umirovljenja 1989. godine.

Riječ: Gospodine Dolenc ovo je isječak iz vašeg vrlo bogatog i dijelom mukotrpnoga života. Nakon tolikog iskustva kako bi ste vi ocijenili našu mladu Hrvatsku državu?

Dolenc: Moje su nade bile daleko veće. Razočaran sam. Tuđman se okružio mafijašima i dozvolio pljačkanje države. Nakon onolikog oduševljenja za hrvatsku državu, jedinstva, spremnosti na pomoć i odricanja hrvatskoga naroda, kako u domovini tako i u iseljeništvu, to se nije smjelo dogoditi. Hrvatska država je danas na prosjačkom štapu i kao takva vrlo nestabilna.

Nije se smjelo dogoditi ni to da na kraju za stvaranje države odjednom budu zaslužni samo pripadnici jedne stranke. Što se ne pokazuju s odlikovanjima koja su si međusobno podijelili? Valjda znaju koliko samohvala malo vrijedi!

Svakodnevno slušam vijesti na hrvatskom radiu i dobro sam upućen u zbivanja u Hrvatskoj. Žaloso je da danas imamo takvog predsjednika kao što je Mesić. Mesić je prvo bio komunist pa onda veliki HDZ-ovac da bi nakon svađe s Tuđmanom osnovao vlastitu stranku i naposljetku išao svjedočiti u Den Haag s nadom da će Tuđman završiti u Haagu, a on zauzeti njegovo mjesto. Uspio je u ovom drugom, kao što vidite. To je sramota! On je najodgovorniji za slanje hrvatskih branitelja u Haag. Recite mi koji je rat bio plemenit i pošten? Nema "čistog" rata, nisu ga vodili ni Francuzi u Indokini i Alžiru, ni Amerikanci u Vijetnamu, a najmanje Rusi u Čečeniji, ali baš Hrvati kojima je nametnut jedan od najprljavijih ratova s unaprijed osmišljenim i sustavno provedenim groznim zločinima nad civilima, trebali su se eto braniti na najpošteniji i najhumaniji način i jedini najstrožije poštivati sve međunarodne ratne propise, kao da su napisani samo za njih. A da se Hrvati nisu uspjeli obraniti i da je na ruševinama Jugoslavije uspostavljena "Velika Srbija" nikad Haaga ne bi bilo!

Žao mi je da je to sve tako, volio bih čuti bolje vijesti iz domovine.

Razgovor vodila: Biserka Andrijević

U ozračju radosti i iščekivanja

Kulturni program dostojan ulasku u novo tisućljeće.

Božić, blagdan radosti i nade, slavlje Kristova rođenja, svjedočanstvo ljubavi božje prema čovjeku, velik je događaj za svakog kršćanina. Od pamtivjeka ga slave i Hrvati, slave rođenje Betlehenskog kralja koji nam svojim dolaskom na svijet otvori put prema novom nebu i novoj zemlji...

Predbožićno je vrijeme prožeto pomnim pripremama i radosnim iščekivanjem. Svuda oko nas osjećamo blizinu velikog blagdana: po ukrašenom gradu, po titravim svjetlima na prozorima kućama i stabalcima u vrtovima, po velikoj živosti na ulicama.

U tom ozračju radosti, iščekivanja i uzbuđenja zbog približavanja Božića protekla je Predbožićna večer Hrvatske kulturne zajednice, održana 8. prosinca 2000. u dvorani Maria Hilf u Wiesbadenu. Iako manje posjećena nego obično, bila je to - po prosudbi većine nazočnih - do sada najljepša predbožićna proslava naše zajednice a kulturni program - s obzirom na naše mogućnosti - dostojan ulasku u novo tisućljeće.

Nedvojbeno je u programu glavnu ulogu igrala kazališna skupina Hrvatske kulturne zajednice koja je na hrvatskom jeziku izvela kazališni prikaz priče "Šuma Striborova" koju je napisala poznata hrvatska spisateljica Ivana Brlić-Mažuranić. Spomenuti valja - i jako pohvaliti - da su naši mladi glumci nastupili par mjeseci ranije u Multikulturalnom tjednu grada Wiesbadena gdje su našim domaćinima predstavili Ivanu Brlić-Mažuranić - tom prilikom, naravno, na njemačkom jeziku.

Program su, kao i svake godine do sada, svojim recitalima iz hrvatske književnosti uljepšali učenici Hrvatske dopunske škole pod nadzorom Štefice Kolumbić i Mirka Zlatića. Zatim je svojim nastupom folklorna skupina Hrvatske kulturne zajednice svima dala do znanja da nam je ne samo stalo do

naše tradicije nego da velikim trudom nastojimo održati stara obilježja našeg naroda, kako bi mogla poslužiti za osnovu i temelj novim pokoljenjima...

Veliki glazbeni užitek pružio nam je nastup Tihane Zubek, voditeljice folklorne skupine, koja je prekrasno otpjevala nekoliko božićnih pjesama, prateći se na gitari.

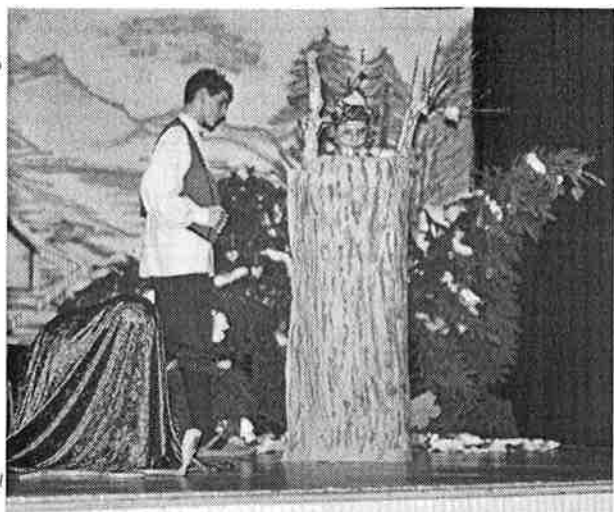

Tihana Zubek

Mladi su nas obradovali još jednim svojevrsnim iznenađenjem. Prikazali su nam čvrstinu, vještinu, sigurnost i sklad pokreta stečenih redovnim vježbanjem borilačkih vještina. Nastupili su članovi športske skupine Kung Fu HKZ-a pod vodstvom Ante Marinčića i škola borilačkog športa Takewondo koju vodi Duško Grčić

Poslije stanke za večeru gdje se moglo krijepti domaćim jelima i hrvatskim vinom, program su preuzeli glazbenici iz "Cro-Tom Band"-a izvodeći hrvatske zabavne i plesne melodije do u sitne noćne sate.

Ante Marinčić

*Gore lijevo i desno:
Prizori iz igrokaza
"Šuma Striborova"*

*Sredina lijevo i desno:
Nastup folklorne grupe
HKZ-a Wiesbaden*

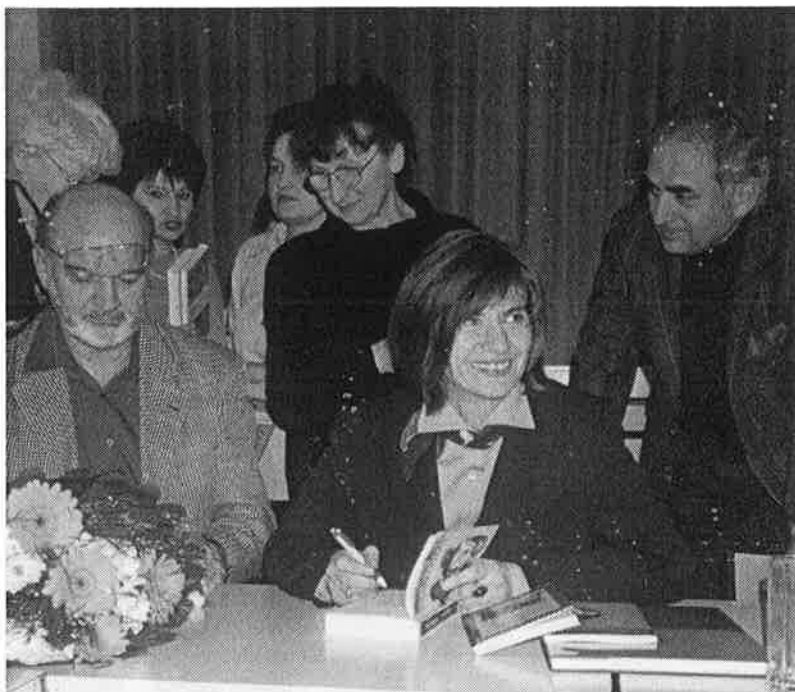
*Dolje: Prikaz borilačke
vještine Kung Fu
dječje športske grupe
HKZ-a Wiesbaden*

Zašto sam vam lagala

Književno poslijepodne s Julijanom Matanović u Wiesbadenu

Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden priredila je u subotu, 17. veljače, u prostorijama Hrvatske katoličke misije u Wiesbadenu, književno poslijepodne s poznatom hrvatskom spisateljicom Julijanom Matanović. Izravni povod ovom susretu bilo je predstavljanje njemačkog izdanja Matanovićeve knjige «Zašto sam vam lagala», koja je nakon velikog uspjeha u domovini nedavno prevedena na njemački i izdana pod naslovom «Warum ich euch belogen habe». Za prijevod i tisak pobrinula se njemačka nakladnička kuća «Frankfurter Verlagsanstalt» koja je također pratila Julijanu Matanović prilikom predstavljanja knjige po Njemačkoj.

Julijana Matanović potpisuje knjige svojim čitateljima

O Julijaninom dolasku u Njemačku bila je obaviještena udruga bivših studenata i prijatelja Zagrebačkog sveučilišta AMAC iz Frankfurta s kojom HKZ uspješno surađuje. Naravno da su u AMAC-u odmah pomislili na to da putovanje spisateljice usmjere i preko Rajnsko-Majnskog područja, a u tom naumu su u Wiesbadenu brzo dobili podršku. U HKZ-u je odmah uočeno kakva se dobra prilika za održavanje vrijednog kulturnog događaja pruža, pa je rado i bez oklijevanja prihvaćena priprema predstavljanja spisateljice i njenog djela, a uz to i njemačkog prijevoda kao jasnog svjedočanstva vrijednosti knjige.

Julijana Matanović se osim spisateljske djelatnosti i stručno bavi književnošću: završila je studij književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a danas je na istom fakultetu docent pri katedri za suvremenu hrvatsku književnost. Doktorat je obranila na temu «Hrvatski povijesni roman».

HKZ je u pripremama književnog poslijepodnevca osobitu pozornost posvetila upravo toj dvojakoj ulozi Julijane Matanović. Uz spisateljicu nazočni su imali najbolju priliku za upoznavanje jednog hrvatskog književnog dostignuća dok su uz

književnu znanstvenicu mogli mnogo saznati i naučiti o novijoj hrvatskoj književnosti općenito. Književno poslijepodne se zato sastojalo od dva dijela.

Prvi dio bio je posvećen djelu, spisateljici i njemačkom izdanju. Julijana je posjetiteljima otkrila mnoge zanimljive pojedinosti o tome kako se i zašto odlučila na pisanje knjige, koji je sadržaj i kako je doživjela ocjene najprije prijatelja, znanaca i rodbine, zatim šireg kruga čitatelja i konačno, stručne kritike. Osobitost sadržaja je po njenim riječima u tome što svoja sjećanja ne opisuje samo prema stvarnim događajima, nego često onako kako bi ona željela da su se odigrali, pa je time kod prijatelja i rodbine znala izazvati zbunjenost i čuđenje. I njen način pisanja dugim rečenicama valja zamijetiti, manje zbog toga što se to u hrvatskom jeziku rjeđe susreće, koliko zato što upravo Julijanine duge rečenice daju prijeko potreban prostor velikom bogatstvu i istančanosti njenih osjećaja, a ipak nikad ne postaju nejasne i neprecizne. To lijepo svjedoči o izvanrednim izražajnim mogućnostima hrvatskoga jezika koje Matanović s velikim umijećem primjenjuje. Pa ako iz takvog načina pisanja slijedi da se knjigu mora čitati s osobitom pozornošću nije to nikakva

smetnja, jer pisana riječ kao umjetnost i jest zato da se čitatelj što dublje uživi u opisano vrijeme, događaje i osjećaje.

O njemačkom izdanju je u ime nakladnika govorio Joachim Unseld. Iako ne zna hrvatski jezik, rekao je, u vrijednost knjige i zanimljivost za njemačkog čitatelja uvjerali su ga već prijevodi samo nekoliko odlomaka. U sjećanjima iz jednog «običnog» života prepoznat će se mnogi njemački čitatelji, usprkos razlici u prostoru i vremenu, pa je djelo označio kao most koji povezuje dva svijeta.

Na kraju prvog dijela književnog poslijepodneva došla je na red prava mala literarna poslastica: čitanje izabranih odlomaka iz knjige. Na hrvatskom je čitala sama spisateljica, a na njemačkom članica HKZ-a Iva Andrijević.

U drugom dijelu književnog poslijepodneva posjetiteljima se pružila odlična prilika da «iz prve ruke» saznaju mnoge manje poznate činjenice iz novije i suvremene hrvatske književnosti. Spomenuti su mnogi pisci i njihova djela (navedimo neke: Aralica, Fabio, Nehajev), pojašnjena njihova uloga i značaj. Julijana Matanović je rado

odgovarala na mnoga pitanja nazočnih posjetitelja, pružajući mnoga saznanja o nedavnoj prošlosti i sadašnjosti hrvatske književnosti, posebice o utjecaju domovinskog rata i njegovom odrazu u pojedinim djelima.

Književno poslijepodne je po ocjeni svih - kako priređivača, HKZ-a Wiesbaden, zatim spisateljice i njenog nakladnika, tako i brojnih posjetitelja vrlo uspjelo. Tome su uglavnom dva razloga: prvi je bila književnica Julijana Matanović od koje smo mnogo zanimljivog čuli i mnogo naučili, i drugi - veliki broj posjetitelja koji su tako brojnim odzivom nadmašili sva očekivanja, a pogotovu svojim pažljivim praćenjem izlaganja, pitanjima i sudjelovanjem u razgovoru ispunili poslijepodne iznimnom živošću.

Uspjehu treba dodati i znatan broj prodanih knjiga, po želji s posvetom spisateljice što su htjeli svi kupci! Pred razilaženje nazočnima je predloženo da zajedno s Julijanom Matanović krenemo na večeru i u ugodnom ozračju nastavimo razgovor i o književnosti a i o mnogočemu drugom. Poveća grupa je prihvatila prijedlog, pa smo s Julijanom proveli još dugu, ugodnu večer.

Ivo Andrijević

U ORGANIZACIJI HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE WIESBADENA HRVATSKA KNJIŽEVNOST U MISIJI

ISTINA JULIJANE MATANOVIĆ O TOME ZAŠTO JE LAGALA

WIESBADEN - U organizaciji Hrvatske kulturne zajednice iz Wiesbadena u Hrvatskoj katoličkoj misiji priređeno je književno poslijepodne s poznatom hrvatskom književnicom Julijanom Matanović, koja je tom prigodom predstavila njemačko izdanje svoje knjige «Zašto sam vam lagala» (Warum ich euch belogen habe). Spisateljicu je članovima i prijateljima Hrvatske kulturne zajednice i Misije predstavila njemačka nakladnička kuća «Frankfurt Verlagsanstalt» u suradnji s AMAC-Deutschland, u drugom nekadašnjih hrvatskih sveučilištaraca.

Julijana Matanović posjetiteljima je otkrila mnoge zanimljive pojedinosti o tome kako se i zašto odlučila za pisanje knjige, te kako je doživjela ocjene i stručne kritike šireg kruga čitatelja i kritičara. Osobitost sa-

● Joachim Unseld djelo je označio kao most koji povezuje dva svijeta

držaja njezina djela po njezinim je riječima u tome što svoja sjećanja ne opisuje samo prema stvarnim događajima nego onako kako bi ona željela da su se odigrali.

O njemačkom je izdanju u ime nakladnika govorio Joachim Unseld, istaknuvši kako, iako ne poznaje hrvatski jezik, u zanimljivost knjige uvjerali su ga prvi prijevodi samo nekoliko odlomaka u kojima se usprkos razlici i vremenu mogu prepoznati i njemački čitatelji, pa je Joachim Unseld djelo označio kao most koji povezuje dva svijeta.

U drugom dijelu književnog poslijepodneva nazočni su se iz prve ruke upoznali s manje poznatim či-

njenicama iz novije i suvremene hrvatske književnosti. Tom prigodom dotaknuti su mnogi pisci i njihova djela: Aralica, Fabio, Nehajev. Ocjenjujući predstavljanje hrvatske književnice Ivo Andrijević, tajnik Hrvatske kulturne zajednice iz Wiesbadena, posebno je naglasio:

- Književno poslijepodne po ocjeni svih, i organizatora, HKZ Wiesbaden, njemačkog nakladnika i AMAC-a ocijenjeno je kao vrlo uspješna književna priredba. Posebno zbog zanimanja za književnicu Julijanu Matanović, koja je to zanimanje u potpunosti opravdala i zbog velikog broja posjetitelja.

Z. R. Paškov

Godišnja skupština HKZ-a

HKZ će i ove godine ponuditi vrijedan kulturni program

U nedjelju, 04. ožujka 2001. u prostorijama Hrvatske župe u Wiesbadenu održana je redovita godišnja skupština Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden. Skupštinu je kratkim pozdravnim govorom otvorio Ante Marinčić, predsjednik HKZ-a, koji je također izvjestio o radu Zajednice u proteklom razdoblju. Izvješće je pokazalo veliku aktivnost Zajednice i ostvarenje vrlo bogatog i kvalitetnog programa.

O gospodarskom stanju Zajednice izvjestio je njen rizničar, Juraj Štambuk. Na zadovoljstvo svih prisutnih ustanovljeno je da blagajna usprkos velikih troškova tijekom 2000. godine koji su nastali velikim dijelom zbog proslave 10. obljetnice utemeljenja i djelovanja HKZ-a nije prazna, pa će HKZ biti u stanju i u 2001. ponuditi kvalitetan kulturni program. A pisac ovih redaka je mišljenja da je dobrom stanju blagajne pridonio i njen vrlo štedljivi i brižan rizničar.

Slijedila su potom izvješća o redovitim djelatnostima HKZ-a.

Nada Višak izvjestila je o radu folklorne grupe koje je i sama član. Grupa se sastoji od devet članica što je, sa žaljenjem je utvrdila g. Višak, premalo, te pozvala sve zainteresirane da im se priključe. Istaknula je kako se vježba isključivo folklorno pjevanje i kako se osobita pozornost polaže na uvježbavanje starih, izvornih hrvatskih plesova i pjesama za što je uveliko zaslužna njihova vrlo iskusna i stručna voditeljica Tihana Zubek.

O kuglačkog grupi izvjestio je Ivo Andrijević rekavši kako je ta skupina vrlo vesela i zabavna. Pričao je o ljepoti druženja i istaknuo da je to pokatkad važnije od samog kuglanja čime se oni revniji kuglaši nisu u potpunosti složili. Važno je i jedno i drugo, no treba napomenuti da je to izrazito amaterska skupina i da se kugla isključivo iz zadovoljstva i zabave.

Ante Marinčić je izvjestio o športu za djecu, skupini Kung Fu koju on vodi i trenira. Radi se o staroj kineskoj borilačkoj vještini kroz koju djeca razvijaju koncentraciju, disciplinu, tjelesnu izdržljivost, snagu i spretnost, a uz to njeguju i zajedništvo.

Dragica Anderle je kratko izvjestila o radu Hrvatskog svjetskog kongresa u čijem predsjedništvu djeluje kao delegat HKZ-a, rekavši kako Kongres još uvijek radi na bilanci i utvrđivanju stvarnog stanja članstva.

O glasniku HKZ-a «Riječ» govorila je njena glavna urednica Biserka Andrijević. Tako saznajemo da su uredništvo pa i cijela Zajednica dobili vrlo mnogo pohvala, ali i primjedaba, np. kako bi «Riječ» trebala izlaziti češće i kako bi prvu stranicu trebalo tiskati u boji. Uredništvo to fizički nije u mogućnosti ostvariti jer je brojčano malo, zbog nedostatka slobodnog vremena i nedostatka sredstava.. Osim pisanja tekstova ono tehnički i grafički uređuje list pa on u konačnom obliku dolazi u tiskaru gdje se samo umnožava i uvezuje. Takav način rada uveliko smanjuje troškove naklade i u stvari omogućava izdavanje glasnika.

Slijedila je potom stanka u kojoj se je moglo malo popričati, okrepiti vinom ili kavom ili zasladiti kolačima koje su kao i uvijek pripremile vrijedne članice HKZ-a.

Drugi dio skupšine je bio predviđen za razgovor. Predsjedništvo je ponudilo priređivanje izleta za članove Zajednice. Pokazalo se zanimanje za zajednički izlet, ali je došlo do rasprave o tome bi li to trebao biti jednodnevni ili dvodnevni izlet i koliki bi trebao biti minimalni broj članova polaznika.

Nešto življu raspravu izazvao je prijedlog Mije Radoša kako bi HKZ trebala unaprijediti suradnju s ostalim hrvatskim udrugama u Wiesbadenu i raditi na zajedništvu. Bilo je raznih prijedloga i primjedaba no istaknuti ćemo onu koja nam se čini najrazumnijom. Svaka bi se udruga trebala samostalno razvijati i djelovati što uspješnije na svom području rada što ne isključuje podršku drugima, a do suradnje i zajedništva dolazilo bi samo u prigodnim projektima podjednako zanimljivim i važnim za sve udruge kao i pogodnim za okupljanje svih hrvatskih građane u Wiesbadenu i okolici. Prvi takav projekt je i predložen: izbor kandidata Hrvatske liste i što masovniji odziv Hrvata na glasovanje za Vijeće stranaca u jesen ove godine.

(BAn)

Domovina i Država

Popis stanovništva u Republici Hrvatskoj nije i ne može biti popis svih Hrvata

Čudne se stvari događaju u međusobnom odnosu domovinske i iseljene Hrvatske, kao da se sve više udaljavamo jedni od drugih a idemo jednom cilju, kao da se sve lošije razumijemo a govorimo isti jezik, kao da smo drukčijih svjetonazora a iste smo vjere, kao da smo suparnici a jedan smo narod. Zajednički smo žudili za Državom, tako ustrajno i postojano, da je njeno nastajanje bilo samo pitanje povoljnog povijesnog trenutka. A kad se ta povijesna prilika konačno ukazala, udružili smo snage, uprli svim silama i – uspjeli. No možda su već tada u razdoblju najvećeg zajedništva nikle prve klice današnjih razilaženja. Domovinska Hrvatska je naime ponijela daleko veći dio tereta stvaranja države nego iseljena Hrvatska. Moglo je i to biti razlogom- uz druge daleko važnije - da kod ulaganja u gospodarstvo stvorene države i posebice kod pretvorbe iseljenicima budu ostavljene samo mrvice. Spomenuti važniji razlozi bi na primjer mogli biti: strah Hrvata u domovini da će im «bogati» iseljenici pokupovati njihove tvornice kojima su decenijama «samoupravljali»; osnovane dvojbe onih upućenijih glede značajnije financijske snage iseljenika kao i glede njihove istinske spremnosti za ulaganjem u ne baš cvjetajuće hrvatsko gospodarstvo; unaprijed osmišljena uloga «tajkuna» koji su političkoj eliti jedne stranke trebali poslužiti u ovladavanju gospodarstvom. Pretvorbom su se razilaženja već počela nazirati, ali još je trebala politika doći na red. Stranka koja je dugo bila na vlasti cijeni iseljenike ne samo zbog darovnica nego i zbog sigurnih glasova na izborima, tako sigurnih da je iseljenicima dodijelila vlastite zastupnike u Saboru (kod takve velikodušnosti lakše je bilo preboliti pretvorbu, kao i previdjeti sitnicu da su ti zastupnici zastupali stranku, a ne iseljeništvo). Prijašnja udružena oporba, koja sada vlada - isto tako udružena iako se ozbiljno shvatiti mogu samo dvije, najviše tri stranke - ne očekuje mnogo od iseljenika. Možda s pravom. Rješavanje nagomilanih, naslijedenih problema u domovini je nedvojbeno daleko hitnije od iseljeničkih čežnja i razočaranja. Čak se neka nova mala razočaranja, poput gubitka zastupnika u Saboru i prava glasa za hrvatske državljane bez prebivališta u Hrvatskoj olako dodaju.

Usprkos toga što se promjene u pravu glasa mogu valjanim razlozima pravdati, jedan dio iseljeništva to poima kao osporavanje nečijeg hrvatstva, drugi pak prepoznaje priliku za stjecanje političke dobiti

pa takvo poimanje (zlo)namjerno potiče. I tako eto stigismo do današnjih ozbiljnih razilaženja.

U politici je (pre)više toga dozvoljeno, pa i izvrtnje činjenica, ali se nikad i nipošto ne bi smjelo štetiti Državi, našoj Republici Hrvatskoj, poradi trenutnih političkih prednosti. A upravo to se stalno događa, za što je najnoviji primjer popis stanovništva RH.

Popis je jedan od iznimno važnih izvora podataka za dugoročan razvoj svake države, pa tako i Hrvatske. Nije važan samo sada, nego će kao povijesni dokument ostati važan i onda kad se za desetak godina ponovno popiše stanovništvo. Tko danas ovaj popis olako shvaća i poigrava se s njim taj ugrožava i hrvatsku budućnost i ono što će jednog dana biti hrvatska povijest.

Upravo iseljenicima bi trebalo biti jako stalo do vjernog prikaza broja stanovnika Hrvatske koji žive u inozemstvu kao i njihovog sastava (na pr. trajanje boravka u inozemstvu, starosna dob, zanimanje), jer o vjerodostojnosti tih podataka ovisi uređenje odnosa domovine i iseljeništva, temeljeno ne na čežnji, nego na stvarnim mogućnostima i potrebama na obostrano zadovoljstvo i trajnu korist svih Hrvata. Ali koji iseljenik je stanovnik Hrvatske? Je li to samo onaj koji, osim što je hrvatski državljanin, u Hrvatskoj ima prebivalište pa ima gdje boraviti, ako treba i duže vremena, čak i živjeti, bez obzira je li to u vlastitoj kući, stanu ili jednoj sobi u roditeljskom stanu, koji se tim prebivalištem redovito služi i održava ga? Ili je to i onaj koji u Hrvatsku dolazi samo kao gost iako ima hrvatsko državljanstvo? Može li jedna država važne dugoročne planove demografskog razvoja temeljiti na tako nestalnom i nepouzdanom čimbeniku kao što su gosti?

Svi će se spremno složiti da je državni interes uvijek važniji od stranačkog, ali će to u neprekidnoj političkoj utrci već sljedećeg trena «zaboraviti». Tako će popis stanovništva, ma kako za državu bio važan, postati tek dobrodošla prilika sadašnjoj oporbi za političku promičbu. U popisu se odjednom prepoznaje povezanost s promjenama u pravu glasa, otkriva namjera da se iseljenici izbace iz stanovništva, čak podmeće osporavanje hrvatstva. Otvoreno se zagovara upisivanje netočnih podataka. To je poziv na civilni neposluh usmjeren protiv vlastite države.

Pojmovi: Hrvat, hrvatski državljanin, stanovnik Hrvatske, nisu jednoznačni. Hrvat može, ali ne mora

biti niti stanovnik Hrvatske niti hrvatski državljanin. Hrvatski državljanin većinom jest, ali ne mora biti, Hrvat ili stanovnik Hrvatske. Stanovnik Hrvatske isto tako većinom jest, ali ne mora biti, Hrvat, no u pravilu jest hrvatski državljanin. Zato raspravu o tome tko bi htio i tko bi smio glasovati treba jasno odvojiti od popisa stanovništva.

Nažalost, kako god se dobar dio iseljenika služi svakom zgodom da sadašnju vladu ocrni, ne mareći pritom šteti li i koliko vlastitoj državi, tako i iz domovine stižu nespretni, štoviše nerazumni prijedlozi. Jedan takav otprilike glasi: «Pravo glasovanja u Hrvatskoj bi trebali imati samo oni koji u Hrvatskoj plaćaju porez!». Zar je tih nekoliko posto glasova više, koje će iseljenici vjerojatno donijeti oporbi, toliko vrijedno da bi se država zbog toga trebala odreći svake spomena vrijedne suradnje s iseljeništvom? Zar treba zbog dijela iseljenika nenaklonjenih sadašnjoj vladi od svih iseljenika stvarati ogorčene protivnike? Treba li kazniti Hrvate koji su radije ostali bez političkih prava u zemljama u kojima žive, jer im je hrvatsko državljanstvo bilo najveća želja u životu i za nijedno drugo ga ne bi zamijenili, tako da i u svojoj državi ostanu bez političkih prava? Jedna je stvar imati dvojno državljanstvo, pa ako ne možeš glasovati u Hrvatskoj možeš u susjednoj državi koja je isto tako pradamovina hrvatskog naroda. Sasvim je druga stvar ako si pravo glasa u zemlji u kojoj živiš odbio kako bi zadržao pravo glasa u Hrvatskoj, a onda ostaneš i bez njega. To ni najrazumniji iseljenik više

neće moći shvatiti. Nadajmo se zato da još ima Hrvata kojima je Država važnija od stranke i ostajanja na vlasti pod svaku cijenu pa će prijedlozi poput uvjetovanja prava glasa plaćanjem poreza biti odbačeni kao štetni za našu Državu Hrvatsku.

Domovina je širok pojam koji obuhvaća poznate krajeve, ljude bliske po običajima i ponašanju, bogato kulturno naslijeđe, burnu povijest, jezik zvučnih narječja. Domovina je dom jednog naroda u kojem se svaki njegov pripadnik bolje, sigurnije i udobnije osjeća nego bilo gdje drugdje u svijetu. Zato se domovina voli i za nju se žrtvuje, zato postoji domoljublje. Država je puno određeniji pojam, sa svojim granicama, zakonima i propisima, građanima koji tu Državu i njene zakone prihvaćaju. Najbolje izgleda za dug vijek ima država osnovana kao zaštita domovini i narodu. Rijetko je koji narod kao Hrvati tako bolno iskusio što znači izgubiti moćnu državu i duge vijekove imati domovinu bez zaštite, izloženu samovolji stranaca. Rijetko se koji narod kao Hrvati radovao ponovnom uzdizanju svoje Države. Rijetko se koji narod kao Hrvati danas tako poigrava vlastitom Državom.

Nije Država radi stranaka, nego stranke radi Države. Samo bi za Hrvate trebalo izmisliti novu riječ koja ne postoji u nijednom meni malo bolje poznatom jeziku – državoljub. Domoljuba koji su opljačkali vlastitu državu, koji pozivaju na neposluš protiv nje, koji bi se olako odrekli iseljenika –takvih domoljuba ima napretek. Ali državoljubi jako nedostaju.

Ivo Andrijević

Hrvatsko zajedništvo

Odnos između demokracije u domovini i nacije sve više nalikuje bračnom trokutu kod kojeg i dijaspora ima ulogu romantičnog partnera za povremenu romantičnu avanturu. Obično se ta ljubav ispoljava u ljetnim mjesecima kada iseljenici koriste godišnji odmor kako bi u domovini potrošili ušteđevinu. Ostalih jedanaest mjeseci preostaje hrvatskim migrantima da se u nevjerici čude, jer je u regularnom braku između Hrvata i njihove demokracije očito prošao medeni mjesec. Je li zajedništvo nacije ugroženo? U dijaspori se traže pokazatelji odnosa. Prvi čovjek hrvatske dijaspore u Njemačkoj trebao bi biti gospodin dr. Slavko Leban, novoizabrani predsjednik Hrvatskog svjetskog kongresa za Njemačku. Međutim u njegovom intervjuu "Riječi" broj 26 autor ovog članka nije pronašao odgovor za sadašnje stanje stvari.

Što se za iseljeničtvo promijenilo nakon izbora 3. siječnja 2000.?

U "Riječi" broj 23 ja sam na pitanje što očekujemo od izbora (kao dijaspora), napisao igru riječi - ne bez primjese ironije: IZBORI PA VLADAJ! Pa tako se i vladaju oni koji u izborima vide glagol, a ne imenicu. Nije to jedinstveno samo za RH poslije 3. siječnja, nego znakovito za nizak stupanj demokratske svijesti uopće. Posebno za našu

dijasporu koja mahom potječe iz ruralne sredine, gdje je i stupanj općeg obrazovanja relativno nizak. Indoktrinacija kako domaćeg klerikalnog tako i zapadnog hladnoratovskog antikomunizma je kod jednostavnih, premda poštenih ljudi, rezultirala uvjerenjem kako rušenje komunizma znači dolazak općeg blagostanja. No kada se poslije "Oluje" vidjelo da se do blagostanja u Hrvatskoj dolazi - ne radom ili mudrim raspolaganjem izvorima prirodnih

bogatstva naše domovine - nego grabežom, nastalo je razočaranje. Mnogima je povratak socijal-demokrata dobrodošao, jer za sve promašene prilike, razočaranja i gubitak iluzija mogu okriviti sadašnju vlast. Međutim pravi problem je u tome što tek mali broj ima uvid u pravo stanje stvari.

Medijski kontakt domovine i dijaspore nije nikada funkcionirao. Hrvatski svjetski kongres koji je trebao imati ulogu mosta s domovinom je posebice zakazao, jer osim bavljenja samim sobom niti jedna aktivnost nije poduzeta koja bi omogućila svim Hrvatima u dijaspori ravnopravno sudjelovanje dijaspore u Njemačkoj u suživotu nacije.

Sadašnje stanje nije ni gore ni bolje nego prije izbora, nego tek kaotičnije.

Koliko je iseljništvo, podupiralo Hrvatski svjetski kongres u Njemačkoj?

HDZ u Njemačkoj dijaspori se je predstavljao kao demokršćanski savez humanitarnog usmjerenja. Paralele CDU/CSU = HDZ su javno isticane, Unija demokršćana u SRNJ je bila naglašeno prohrvatska. To je ulijevalo povjernje i naši ljudi su se svrstavali u redove HDZ-a, smatrajući da je neprijatelj mog neprijatelja - prijatelj.

Uloga koju CSU/CDU igra na njemačkoj političkoj sceni protiv migracije, a čiji je sastavni dio i hrvatska dijaspora, se olako zaboravljala. HDZ kao stranka, preko svojih udruga u SRNJ, izigrava interese hrvatske dijaspore. Izravni primjer je Hrvatski svjetski kongres preko koga HDZ u Njemačkoj demontira demokršćansku suradnju hrvatskih udruga. Selekcija članova HSKNJ je započela neodgovornim izjavama HDZ-čelnika kako se u čelništvu hrvatskih udruga nalaze ljevičari pa čak i udbaši! Nakon toga je slijedila podjela, nepovjerenje. Može se reći da je HDZ iz migracije, predstavljajući sebe kao iseljništvo, podržavao HDZ u domovini.

S druge strane vladajuća stranka iz Hrvatske se nije obraćala ostalima u dijaspori nego komunicirala gotovo isključivo sa "svojima". Veliki dio iseljništva je ostao po strani, izoliran i neorganiziran.

Izborna skupština u Hrvatskom svjetskom kongresu 2000. pokazala je pravo stanje stvari. Ne samo što je odziv udruga bio vrlo slab nego je i sposobnost ili spremnost na suradnju izostala. Dr. Slavko Leban, novi predsjednik HSKNJ govori o izostanku udruga-članica na saboru kao nekakvom bojkotu pasivnih članova, dapače političkom bojkotu i poziva sve udruge na suradnju. Autoru ovog članka kao članu AMAC-a - društva bivših studenata hrvatskih sveučilišta i njihovih prijatelja - su takve izjave nepojmljive. Upravo je razvoj odnosa između HSKNJ-a i AMAC-a pokazao obrnutu sliku. Aktivnosti AMAC-a su direktno bojkotirane! Molbe

tog akademskog društva predsjedništvu HSKNJ-a za izvještaj o radu Kongresa nisu niti jednom ispunjene. Odziv na Sabor 2000. je bio slab, unatoč tome predsjedništvo HSKNJ-a traži od pristinih udruga: AMAC-a i kulturne zajednice iz Wiesbadena dokaz o broju članova tih društva kao da smo im bili suvišni!!!.

Opozicija demokršćanskoj vlasti nije stvaranje neprijateljske emigracije!

Uloga iseljenika u domovinskom ratu se preuveličava pogotovo kada se uzmu u obzir žrtve koje su gotovo isključivo snošene od strane stanovništva u domovini. Iseljništvo je pored vlastitih odricanja odigralo ulogu vektora tuđe pomoći. Humanitarne pomoći stranih država, poglavito onih koje nisu mogle "proći" legalno, prolazile su kroz organizirano posredništvo iseljništva. O tome se malo zna, a i s obzirom na obzire (embargo) još manje priča. Dokumentacija o anonimnim izvorima pomoći nije niti prikupljena, a kamo li obrađena. Ta neizvjesnost otvara vrata špekulacijama o eventualnoj ovisnosti Hrvatske o bivišim "donatorima" koji nisu uvijek djelovali baš nesebično. Ako u emigraciji postoji neprijateljska opasnost onda samo od krugova onih kojima nisu plaćeni računi. Da su ti krugovi sposobni upotrijebiti dijelove iseljništva kako bi naplatili svoj danak, ne treba sumnjati. I Mussolini se poslužio Pavelićem kako bi se dograbio Dalamacije.

Bivša vlast nije bila u stanju stvoriti bitne preduvjete za razvoj države. Jedan od njih je razvoj školstva i znanosti. Integracija iseljništva, posebice kadrova školovanih u industrijskim zemljama, nije bila čak niti poželjna. Dopunska nastava hrvatskoga jezika u njemačkim školama je naslijeđena iz njemačko - jugoslavenskih ugovora sa svim manama koje je nametnula SFRJ. Tu spada npr. izbor kadrova. Stručno osposobljavanje za naše iseljenike nije čak niti ozbiljno razmatrano. Novonastale političke prilike u RH nisu promijenile situaciju nego podijelile društvo na neprijateljske tabore.

Polazilo se od iluzije: Na jednoj strani ispaćena i siromašna Hrvatska, a na drugoj bogato uspješno iseljništvo. Istina je da i u Hrvatskoj ima bogatih i da u iseljništvu ima siromašnih. Većina (brojčano) iseljenika je i u migraciji ostala siromašna. Podjela na donatore (iseljenike) i bogom dane primatelje je bila jedna od glavnih pogrješaka na terenu, a koja, mislim, niti kod Hrvatske matice iseljenika a niti kod HSKNJ-a do danas nije uočena. Veza Hrvatske i iseljništva je trebala biti povratna veza u kojoj su svi trebali dobiti svoju priliku u korištenju komparativnih prednosti kroz prisustvo Hrvata u gotovo svim zemljama svijeta i na svim kontinentima. Danas je povjerenje poljuljano, jer su previše i prečesto siromašni iz dijaspore bili

izrabljivani davanjem danka bogatima u domovini.

Koliko nam je potrebna interesna zajednica udruženih iseljenika?

HKSNNJ je trebao biti interesna zajednica svih udruženih iseljenika. Ratno stanje u Domovini je potisnulo vlastite interese i u to vrijeme iseljenici su imali povjerenje u sposobnosti HDZ-a. HKSNNJ je imao svoje preteče u Akademskom savezu, zatim u Savezu hrvatskih kulturnih društava u SRNJ. Postojala je i sprega, a postoji još i danas, ogranka i udruga - kolektivnih članova Matice hrvatske. Društvo bivših studenata hrvatskih Sveučilišta je već 1992. bilo internacionalno organizirano isto kao i Društvo hrvatskih liječnika - WACP. Nakon osnutka HSK, koji je pokrenut iz kruga spomenutih organizacija, pojavio se HDZ sa političkim programom te stranačkom stegom zauzeo vodeće pozicije u HSKNNJ. To je bilo moguće zbog njihovog ustroja u brojnim ograncima, dok su se globalne udruge kao AMAC, WACP ili Društvo ugostitelja prijavile kao jedna udruga. S tako stvorenom većinom u predsjedništvu blokiran je rad tzv. "ljevičara" i nezavisnih intelektualaca. Iz tog razloga Radni odbori nisu nikada ni proradili. Kongres nije u Njemačkoj nikada djelovao kao krovna udruga. Nezadovoljni politikom HDZ-a u domovini nakon Oluje kao i prema dijaspori većina udruga napušta i formalno HKSNNJ.

Na godišnjoj skupštini u listopadu o.g. osim HDZ-aktivista pojavile su se samo 3 ili 4 udruge (od preko 120 udruga koje su sudjelovale u osnivanju). Prema izvještaju blagajne HSKNNJ-a na skupštini 2000., samo je jedna udruga u protekloj godini platila članarinu!

Potencijali hrvatskog iseljeničtva

Odljev stručne radne snage u iseljeničtvo je jedan od najtežih udaraca hrvatskom gospodarstvu. Računamo (prema AMAC-u) da samo u Njemačkoj živi i radi preko 5000 apsolenata hrvatskih sveučilišta. Njihova repatrijacija se ne samo u bivšoj Jugoslaviji nego nažalost i RH birokratski onemogućavala. Sprovođenje prijedloga za integraciju stučnjaka iz migracije u znanstvene ustanove ili gospodarske tokove je izbjegavano ili čak ometano. Poslovi su obavljani ispod stola: "ti meni donacije, a ja ću tebi *detašmane* ili poslovni prostor".

Kada se iz krugova hrvatskih udruga upozoravalo na štetne posljedice tavgog poslovanja, odgovoralo se - ne bez cinizma - kako je to normalna pojava posvuda u svijetu! Ili "korupcija je tu, jer se ne može spriječiti zbog toga što se se korumpira"!

S druge strane odlazak u iseljeničtvo nije uvijek i za svakoga bio boljitak. Masovne osobne tragedije su posljedica migrantske izolacije i loših radnih uvjeta.

Za tu masu iz korpusa hrvatskog iseljeničtva, iako je problem uočen, RH nema rješenja.

Predstava o bogatim i uspješnim iseljenicima ima u Hrvatskoj mitomanske dimenzije. U sjeni pojedinačnih uspjeha žive stotine tisuća naših radnika u različitim zemljama bez građanskih sloboda (pravo na izbore npr.) bez mirovinskog i zdravstvenog osiguranja koje bi imalo kontinuitet i po povratku u Domovinu. Vizija nacionalne države koja je prije okupljala iseljenike, je ostvarena, pa za iseljeničko zajedništvo treba tražiti nove ideje vodilje.

Bez zajedništva iseljenici druge, treće i budućih generacija gube hrvatski nacionalni identitet. U Njemačkoj djeluje na tom planu i politički pritisak na asimilaciju. Hrvati među stranim radnicima prednjače upravo po tome što postaju "bolji Nijemci od samih Nijemaca" (prema izjavi jednog CDU-političara u Frankfurtu).

Posljedice se vide i u turizmu, Jadran preplavljuju Česi, Mađari, a očekuju se i gosti iz SRJ, iz redova mlađe generacije hrvatskog iseljeničtva se sve češće čuje kako im je draže i jeftinije ljetovati u Španjolskoj ili Turskoj gdje se predstavljaju kao Nijemci. Na problem takvog razvoja, politička poruka iz Domovine nije se od vremena Jugoslavije promijenila: "Pa takvi nam i ne trebaju!" A iseljenici nisu samo prvoklasni potencijalni turisti nego i potrošači hrvatskih proizvoda u zemljama u kojima žive. Ta oba potencijala su zasada mrtvi kapital kojemu prijeti već u sljedećoj generaciji konačno otuđenje.

Hrvatski građani u Njemačkoj koji se deklariraju kao vjernici (RK ili EV) plaćaju ca. 1% svog bruto dohodka tzv. crkvenog poreza. Iz tog poreza, u organizaciji Crkve financirani su ne samo profesionalno dušebrižništvo i kult vjere, nego i humanističko-kulturni programi. Živa zajednica Crkve organizira ne samo vjerski nego i društveni život u hrvatskom iseljeničtvu. U Njemačkoj je za to potrebno nekoliko desetaka milijuna DM iz navedenog poreza. Sa sličnim sredstvima raspolaže svjetovna organizacije Hrvatska bratska zajednica u SAD. HBZ nema samo bankovni sistem i socijano osiguranje nego i određenu političku težinu. U Njemačkoj, u kojoj živi više stotina tisuća iseljenika iz RH takav svjetovni loby ne postoji. HSKNNJ je to mogao i trebao postati. Nakon rapada HSKNNJ-a ili njegovog svodenja na iseljenički ogranak HDZ-a u SRNJ, postalo je vrlo teško ako ne i nemoguće iz tog vakuma obnoviti svjetovno zajedništvo naših iseljenika u Njemačkoj. Ako se sprovede najavljeno ukidanje hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj, onda će najveća iseljenička skupina Hrvata u Europi ostati prepuštena samoj sebi, odnosno prepuštena asimilaciji njemačke "Leitkulture".

Ivica Košak

Majstorstvo igre rječju

Ranko Marinković (1913 - 2001)

Vijest o smrti književnika i akademika Ranka Marinkovića, koji je 28. siječnja 2001. preminuo u Zagrebu, ožalostila je hrvatsku kulturnu javnost diljem svijeta. Hrvatska gubi ne samo velikana naše riječi, nego visoki moralni bedem, koji se postepeno uzdizao prateći teška vremena naše povijesti između, eto, već tri rata.

Svojoj je generaciji Ranko Marinković bio primjer svestranog stvaraoca i smjelog inovatora na području književnosti i dramskog prikaza. Mladima, i nama kojima je jezik najvažnija veza sa rodnom grudom, Marinković će ostati nezaboravan po djelima iz njegovog srednjeg i zadnjeg razdoblja stvaralaštva, u kojima blista majstorstvo igre rječju.

U širokom prostoru Marinkovićevih drama i novela, u kojem se vrte mali i veliki, moćni

i slabi u svakodnevnim prilikama i zavrzlamama, riječ je uvijek ključ identiteta ličnosti, pomagalo na putu razrješavanja sukoba i vodilja na stranu, k poziciji autora. To sve daje djelima veliku komunikacijsku vrijednost, osobni pečat i lakoću izraza. Kroz to naglašeno zanimanje za eksperiment jezičnim materijalom Marinković je izvanredno obogatio hrvatski jezik, dao nam pogled na njegove mogućnosti: mekost, kolorit i nijanse izraza i značenja.

Već iz nekoliko podataka iz Marinkovićeva životopisa je vidljivo koje udaljenosti i teškoće je autor prebrodio i što mu je, već rano, bila pozvanost. Rođen je 22. veljače 1913. na Visu. U Zagrebu studira na Filozofskom fakultetu. Njegovi književni prvijenci su pjesme koje tridesetih godina izlaze u časopisu „Mladost“. Pozornost stiču mali prozni radovi (eseji, umjetnički prikazi i kazališne kritike), koje objavljuje po časopisima te izlazak prve drame „Albatros“ 1939. godine. Za vrijeme II. svjetskog rata bio je uhićen i sproveden u talijanski logor Ferramonte. Nakon kapitulacije Italije vraća se u domovinu i radi u ministarstvu prosvjete do 1946. kad postaje direktor drame u Hrvatskom narodnom kazalištu. Na toj dužnosti ostaje do 1950. i to je razdoblje osnivanja Akademije za kazališnu umjetnost i film, na čijoj katedri Marinković poučava kao profesor više godina. Plod te djelatnosti je razrada njegovog dramaturgijskog sustava izašla 1951. godine pod naslovom „Geste i grimase“.

Slijedi niz prozih radova među kojima se ističu novele „Ruke“ i „Žagrljaj“, drame „Glorija“ i „Pustinja“, romani „Kiklop“ i „Never more“ kao i drugo pedagoško djelo - Marinkovićevo sumarno razmišljanje o drami i kazalištu - „Nevesele oči klauna“ iz 1986. godine.

Po književnom doprinosu Ranko Marinković nesumnjivo spada u vrh našeg modernog stvaralaštva. Prvi jaki utjecaj imao je na njega Miroslav Krleža, a kasnije, i to trajno do konca djelovanja, Luigi Pirandello, pozornici odani dramatičar i novelist iz susjedne Italije.

U šest decenija rada Marinković je ostvario znatan opus, koji je hrvatsku književnost održao na razini vremena i osigurao joj kontinuitet i samosvojnost po izboru tema i u traženju specifičnih pedagoških metoda rada u kazalištu.

Životna poruka našeg velikog pisca i učitelja s Visa, koji je za zadnje počivalište izabrao svoj rodni otok, sadržana je u njegovom djelu, u licima koja iza zastora traže autora, sjetnog mislioca i vitalnog realista stalno na putu prema tajni ljudskog postojanja.

„Jedino čovjek od svih živih bića zna za smrt, zna da je tek mali odsječak jednog beskrajnog vremena koje on treba ispuniti za svoga trajanja“

„Treba ispuniti“, kredo, koji je važio za njega. I za sve koji ostaju.

Dragica Anderle

Faust Vrančić (1551. - 1617.)

Povodom 450 godišnjice rođenja

Portret Fausta Vrančića

Hrvatski su kulturni djelatnici proglasili 2001. godinom Fausta Vrančića. Razlog ovog zapisa je uključivanje u sjećanje na na njega i boljeg upoznavanja s njim.

Obitelj Vrančića iz Šibenika je dala više poznatih ljudi u hrvatskoj kulturi tijekom 16. i 17. stoljeća. Jedan od prvih poznatih ljudi iz te obitelji je svakao Antun Vraničić (1504-1573), savjetnik kralja Ivana Zapolje pa na kraju Ferdinanda prvog, Zapoljinog neprijatelja. Kasnije je, pod konac života, bio biskup i primus Mađarske u Ostrogonu, a pred smrt je bio imenovan i kardinalom.

Oni koji su marljivo čitali djela Ivana Aralice, sigurno su pročitali i djelo "Psi u trgovištu". Aralica opisuje u tom djelu putovanje Antuna Vrančića kao poklisara bečoga cara na dvor cara u Carigradu. Humanistički je obrazovani Antun krajeve kroz koje je prolazio poznavao iz latinske znanstvene književnosti. O svemu je pravio bilješke i često je imao prilike klasične pisce ispravljati ili nadopunjavati. Napisao je i putopis na latinskom jeziku "Od Budima do Andrianopolisa".

Ali ovaj put nije riječ o Antunu već o Faustu Vrančiću, nećaku Antunovom, gotovo pedeset godina mlađemu. Iako je i Faust, nakon što mu je umrla žena, bio neko vrijeme biskup u Mađarskoj,

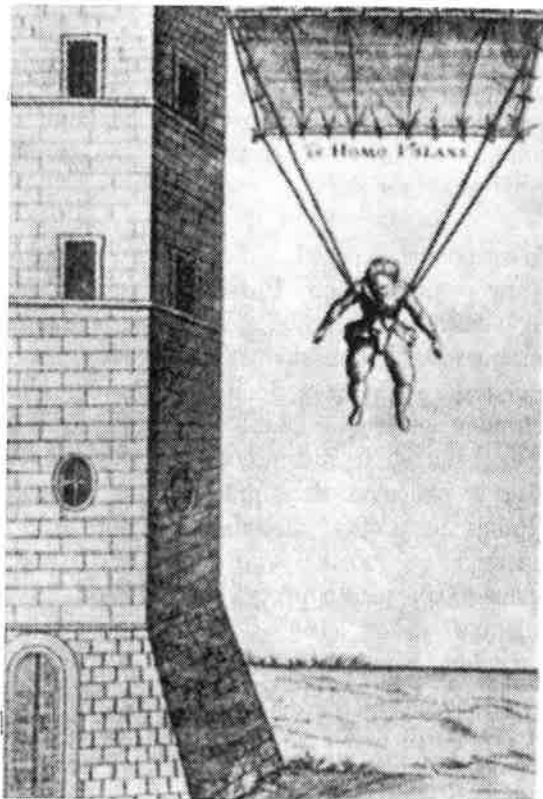
ipak to nije ostao dugo, već se iz Mađarske preselio u Rim i tamo radio na svojim znanstvenim djelima.

Ponajprije je Faust, rođen 1551. u Šibeniku, rastao u obitelji koja je za ono vrijeme bila sasvim moderna: bila je prožeta duhom humanizma i renesanse onog vremena, duhom koji je budio zanimanje za nove znanosti i klasičnu književnost i umjetnost. Završivši u takvoj sredini osnovnu naobrazbu u Šibeniku, već je kao mladić otišao na više studije u Italiju. Studirao je filozofiju, matematiku i mehaniku u Padovi i Veneciji. Živio je, djelovao i učio u Rimu, Beču i Pragu. U Pragu je na dvoru Rudolfa II, austrijskog, češkog, mađarskog i hrvatskog kralja, surađivao s glasovitim astronomima onog vremena Tychoom von Brache i Johannesom Keplerom. On je također duže vremena boravio u Mađarskoj. U Mađarskoj je, u Temesvaru koji je tada pripadao Mađarskoj, bio biskup. Tamo sa nalazi i njegov portret kojega ovdje donosimo. Čini se da mu biskupska služba nije baš godila, pa je, odrekavši se službe, došao u Rim gdje je namjeravao postati redovnikom barnabitom i kao takav se baviti isključivo znanstvenim radom. U Rimu mu navodno nije odgovarala klima pa je krenuo natrag u Mađarsku. Na putu za Mađarsku je u Veneciji godine 1617. umro. Pokopan je, prema vlastitij želji, u Prviću na otoku Prviću ispred Šibenika.

Faust Vrančić je pisao djela različitih sadržaja na raznim jezicima. Pisao je povjesna djela (o Slavenima, Sarmatima, o Dalmaciji), nabožne knjige ("Život nekoliko izabranih divić"), djela iz područja fizike i mehanike ("O novim strojevima") te jednu knjigu iz područja jezikoslovlja (peterojezični rječnik).

Zbog svoje knjige iz područja mehanike i fizike koja na latinskom jeziku ima naslov: **MACHINAE NOVAE FAVSTI VERANTII SICENI CUM DECLARATIONE LATINA, ITALICA, HISPANICA, GALLICA ET GERMANICA**, što bi se na hrvatski moglo prevesti: „Faust Vrančić, Novi strojevi s objašnjenjem na latinskom, talijanskom, španjolskom, francuskom i njemačkom“, je u svoje vrijeme bio glasovit među inženjerima i drugima koji su se zanimali za tehniku. Kao što se iz naslova vidi on u toj knjizi – po uzoru na svoj peterojezični rječnik o kome će još biti govora - sve objašnjava na pet jezika, samo što je ovog puta umjesto hrvatskog i mađarskog uveo španjolski i francuski. Iz te knjige je poznata skica „homo volans“ (leteći

čovjek, skica u stvari padobrana kojega je Vrančić u Rimu isprobavao skačući s tornjeva i s visokih litica. Budući da je ostao živ, izgleda da je njegov homo volans funkcionirao.

Vrančićev projekt padobrana

U toj knjizi on daje još mnoga praktična rješenja za mnoge konstrukcijske probleme. Njegova su se rješenja ponekad mogla prihvatiti tek za nakoliko stoljeća, kad su bili pronađeni materijali koji su uvjete njegovih rješenja mogli ispuniti.

Njegovo pak glavno djelo koje nas ovdje zanima je: **DICTIONARIUM QVINQVE NOBILISSIMARUM EVROPAE LINGVARUM**, Latinae, Italicae, Germanicae, Dalmaticae & Vngaricae. To se može prevesti: „Rječnik pet najplemenitijih europskih jezika: latinski, talijanski, njemački, hrvatski & mađarski“. Na naslovnoj strani je objavljeno gdje i kada je knjiga tiskana: Venetis apud Nicolaum Morettum 1595. (u Veneciji kod Nikole Moretta 1595.), ali se autor knjige uopće ne spominje. On se spominje tek u nekoj vrsti poeme (pohvalnoj pjesmi) pod naslovom Ad Linguarum studios (studentima jezika):

En Verantius eleganter, apte,

Ta Vrančić vam je elegantno, prikladno

Et docte, ipsemet elegans, politus,

I učeno, sam elegantan, ugladen,

Multa peditus eruditione,

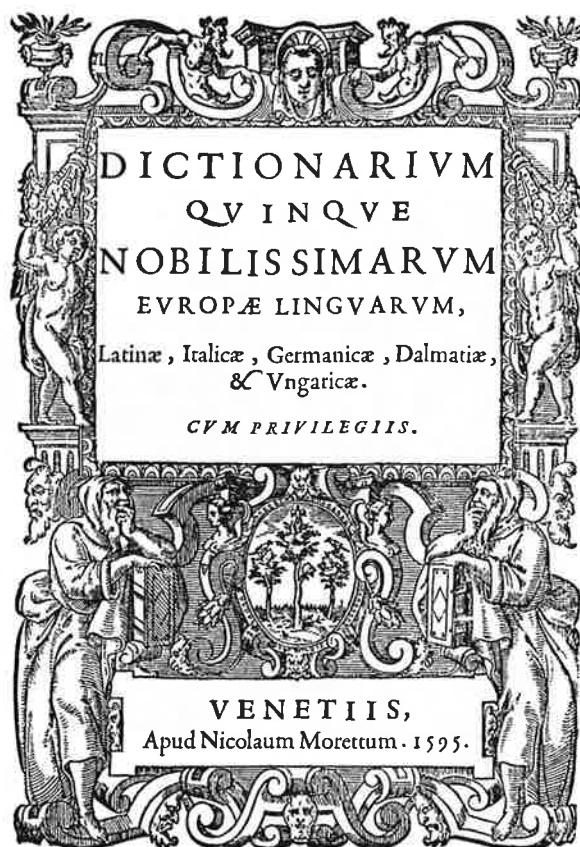
obdaren velikom erudicijom,

Vobis quinque simul, breui libello linguas exhibet,

odjednom pet, u maloj knjizi, jezika izložio,

Ovaj rječnik je dvostruki prototip: prvi je takav rječnik hrvatskog jezika a prvi je tiskani rječnik i

mađarskog jezika. Zbog toga je on značajan ne samo za hrvatsku nego i mađarsku leksikografiju.

Njegov rječnik je tiskan 1595. Sastavio ga je bio pred više godina u, kako sam kaže na jednom drugom mjestu, malo vremena. Hrvatski jezik naziva dalmatinskim (u samom naslovu se potkrala pogrješka pa umjesto „dalmaticae“ stoji „dalmatiae“). Da on pod „dalmatinskim“ smatra hrvatski, to izričito kaže u uvodu jednog kasnijeg proširenog izdanja svog rječnika u kojem su dodani poljski i češki. Na kraju svog peterojezičnog rječnika donosi i nekoliko dodataka. Prvi dodatak sadrži popis riječi koje su Mađari po njegovu mišljenju preuzeli iz hrvatskog. Mađari doista jesu posudili mnoge riječi od susjednih naroda, ali Vrančićevo nabranje ipak nije znanstveno utemeljeno. Lingvistika je tada bila još u povojima.

Osim mađarskih posuđenica iz hrvatskog donosi Vrančić još i tri obrasca iz vjerskog života koje bi svaki kršćanin trebao znati napamet: Deset zapovijedi, Očenaš, Zdravomarijo.

Da bi čitalac osjetio malo od jezika onog vremena i da bi to mogao usporediti s današnjim jezikom donosimo Zdravomariju prepisanu prema sadašnjem načinu pisanja:

Zdrava budi, Marija,

pulna milosti.

Gospodin jest s tobom,

blagoslovljena ti među ženama,

i blagoslovljen plod od utrobe tvoje Isukrst

Amen.

Edvin Bukulin

Nova znanstvena udruga - Croatia Antiqua e.V.

Ivan Meštrović: Povijest Hrvata

Prošle godine je u Mainzu osnovana nova znanstvena udruga, Croatia Antiqua e.V., koja si je stavila za cilj istraživanje najstarije hrvatske povijesti, umjetnosti i kulture, jer je hrvatska povijesna znanost već preko 50 godina u zastoju. Naravno da mala udruga ne može načiniti neku veliku prekretnicu, ali može barem uputiti na činjenicu da ovakvo stanje tumačenja najstarije hrvatske povijesti kakvo imamo danas i kakvo smo 90-tih godina prošlog stoljeća primili u nasljedstvo od kuminističke ideologije, sigurno ne zadovoljava niti znanstvenim zahtjevima, niti zahtjevima hrvatskog naroda. Još uvijek ima sveučilišnih profesora u Hrvatskoj koji, umjesto ispitivanja novih saznanja, brane takvo naslijeđe. Zbog toga se mora nešto pokrenuti.

U posljednje se vrijeme pišu povijesna djela o Hrvatima, koja niti po obliku niti po sadržaju ne pripadaju u kategoriju znanstvenih djela, iako ih

pišu doktori i sveučilišni profesori od kojih bismo zapravo imali pravo očekivati kategorije znanstveno-istraživačkih radova.

Kad se govori o povijesti Slavena a prema tome i Hrvata u jugoistočnoj Europi, poznato je da su veliki ruski znanstvenici 19. st. kao Šahmatov, Samokvasov, Leopardov i Bezobrazov zastupali Podunavsku teoriju o podrijetlu Slavena. Taj je kontinuitet prekinula Oktobarska revolucija 1917. godine kada su u Rusiji došli na vlast boljševici. Počelo se naučavati da je pradomovina Slavena bila u Rusiji pa se ta zabluda pojavljuje kod svih akademija znanosti koje su bile podložne komunističkoj ideologiji, pa tako i kod Hrvatske akademije nakon 1945. Nestalo je slobodnog istraživanja hrvatske povijesti jer je ona postala žrtvom određenih ideologija. Štoviše, već ranije se tom zabludom zaveo i naš povjesničar Ferdo Šišić kako ćemo dalje vidjeti. Novi ruski znanstvenici kao Trubačev zastupaju opet nauku o pradomovini Slavena u jugoistočnoj Europi.

Pogledajte samo dva navoda F. Šišića o Slavenima. Najprije kaže "U povijesti se Slaveni javljaju razmjerno dosta kasno. Pisci iz ranijega rimskog carskog doba (Plinije, Tacit i Ptolomej) nazivaju ih Venedima (Venedi, Veneti, Uenedaji) i smještaju u porječje gornje i srednje Visle, između Karpata i Baltičkog mora." (*Šišić, F. Pregled povijesti hrvatskog naroda. 3. izd. Zagreb 1962., str. 75.*). Iako govori dakle o pradomovini Slavena na rijeci Visli na drugom mjestu kaže drugačije da za pradomovinu Slavena "možemo s velikom vjerojatnošću uzeti krajeve između Visle, Dnjepra, Desne, Zapadne Dvine i Karpata". Iz ovih navoda proizlazi jasno da se po mišljenju F. Šišića ne može utvrditi gdje je bila pradomovina Slavena, na rijeci Visli ili u zapadnoj Rusiji. Činjenica je međutim da ni jedan ni drugi navod o najstarijim Slavenima nemaju smisla.

Plinije govori jasno o Venetima, odnosno Slavenima, koji su preko Germana uvozili jantar iz Baltičkog mora. On kaže da su Germani dovozili jantar uglavnom u veliku provinciju Panoniju, a odatle su mu Veneti, koje su Grci nazivali Eneti, širili glas, jer su obitavali u obližnjoj Panoniji i na Jadranskom moru: "adfertur a Germanis in

Pannoniam maxime provinciam, et inde Veneti primum, quos Enetos Graeci vocaverunt, famam rei fecere proximique Pannoniae et agentes circa mare Hadriaticum.” (*Plinius, Naturalis historiae XXXVII/43.*)

Germani su dovozili jantar do Carnuntuma, današnjeg mjesta Petronell nedaleko od Beča na Dunavu, a tu su ga preuzimali Veneti koji su po navodima Plinija živjeli u obližnjoj Panoniji i na Jadranskom moru. Veneti su ga vozili dalje Dunavom do Singidunuma (Beograda), a adavde rijekom Savom do Aemone (Ljubljane) pa dalje na Ljublančicu (Nauportus). Kako se dalje nije moglo ploviti, brod Argo se nosio na Soču a odavde je plovio na Jadransko more. Zato su antički pisci kao Cornelius Nepos, Pomponius Mela i drugi mislili da Dunav utječe u Jadransko more, jer je brod Argo došao iz Baltika.

Dosadašnja znanost polazi od činjenice da se jantar uvezio sve do 800. godine pr. Kr., a kako daleko ta povijest seže u davnija vremena to ne znamo, no možemo sa sigurnošću govoriti da jantar dolazi na jug na prekretnici neolitika u bronačano doba, tj. 2.500 godina pr. Kr. To znači da se Veneti odnosno Slaveni ne spominju prvo na rijeci Visli ili u zapadnoj Rusiji, nego u Panoniji i na Jadranskom moru.

Strabo (63. pr. Kr. - 26. po. Kr.) spominje Venete na Jadrani i na rijeci Dravi, a Herodot u 5. st. pr. Kr. u Iliriji i Jadranskom moru. Poznato je da Grci nisu razlikovali Panone od Ilira, iako su historijski Panoni stariji od Ilira jer se spominju u Trojanskom ratu u 12. st. pr. Kr. dok o Ilirima ni traga ni glasa. Zbog toga je i Herodot govorio o Venetima u Iliriji koji su se prema Grcima širili do Dunava. To zapravo potvrđuje i rimski pisac Solinus iz 3. st. po. Kr. koji govori da su jantar dovozili Barbari u Iliriju a onda je panonskim putevima došao do Jadrana.

Ako je Herodot govorio o Venetima u Iliriji, odnosno na Dunavu i na Jadranskom moru a Strabo na rijeci Dravi i Jadrani, onda je to zapravo isti kontinuitet koji se pojavljuje i kod Plinija kad govori o Venetima odnosno Slavenima u Panoniji i na Jadranskom moru, koji su preuzimali jantar od Germana na Dunavu. Ako smo ustvrdili da trgovina jantarom datira oko 2.500. godine pr. Kr. a u to vrijeme nam je poznata arheološka kultura sojenica i žarnih polja kojih su nosioci bili Veneti odnosno Slaveni iz srednjeg Podunavlja, onda možemo govoriti o sigurnom kontinuitetu Veneta u jugoistočnoj Europi od 2.500 pr. Kr. do VI. st. po. Kr. kad Jordan Venete u Panoniji naziva Slavenima. Dio Cassius je nazivao Panone urođenicima a

hrvatski arheolog Ž. Tomičić autohtonim stanovništvom. Panoni su bili Slaveni. Opširnija istraživanja o uvozu jantara iz Baltičkog mora do Panonije i Jadrana nisu do danas vršena, pa je to jedno od vrlo zanimljivih područja za rekonstrukciju povijesti najstarijih Slavena u jugoistočnoj Europi.

Zato F. Šišić nije imao pravo kad je mislio da se Slaveni javljaju razmjerno dosta kasno i da ih rimski pisci smještaju prvotno u porječje gornje i srednje Visle, između Karpata i Baltičkog mora. On je za najstarije stanovnike jugoistočne Europe od Jadrana do Crnog mora smatrao Tračane, a Armenska geografija Mojsija iz Karina (Karin na izvoru rijeke Eufkrat u antičkoj Armeniji) iz 5. st. po. Kr. govori da je pod Tračanima bilo 25 plemena Slavena. (*Geographie de Moise de Corene, traduit Arsene Soukry, Venise 1881.*). Sve nam to govori da pradomovinu Slavena trebamo tražiti na području jugoistočne Europe.

Pogledajte sada navode F. Šišća o Hrvatima. On kaže da su “u vrijeme između 630. i 640. provaljivale oboružane čete Hrvata iz njihove domovine Bijele Hrvatske (Male Poljske sa sjedištem oko Krakova), u Panoniju i rimsku Dalmaciju.” (*Šišić, F. Pregled povijesti..., str. 76.*). Kao prvo, Bijela Hrvatska između 630. i 640. uopće nije postojala - ona se pojavljuje u područjima današnje Slovačke i Zapadne Ukrajine istom u 10. st., a drugo, Hrvati nisu mogli provaljivati u rimsku Dalmaciju za vrijeme 630. i 640. godine jer je rimsko carstvo već davno propalo. Kako je F. Šišić došao do spoznaja, da su u vrijeme između 630. i 640. provaljivale oboružane čete Hrvata iz njihove domovine Bijele Hrvatske, to nam nije objasnio, ali je činjenica da su te zablude prepisivali gotovo svi Hrvatski historičari ne pitajući se imaju li one smisla ili ne, imaju li one znanstvenu vrijednost ili ne.

Pogledajte sada jednog drugog, suvremenog, hrvatskog historičara, sveučilišnog profesora Dragutina Pavličevića, koji kaže da su Hrvati jedan od najstarijih naroda Europe, a s druge strane govori o pomicanju Hrvata od kavaskih, karpatskih do dinarskih planina i da je njihovo ime skriveno u dobokoj tami negdje na Krimu, Kavkazu ili u Perziji, dakle izvan Europe. On isto govori o seobi Hrvata iz nepostojeće Bijele ili Velike Hrvatske i da su se Hrvati naselili “od Koruške na zapadu do Peloponeza i čak na Kreti na jugoistoku.” (*Pavličević, D. Povijest Hrvatske. Zagreb 2000., str. 29.*). Kad D. Pavličević govori o dolasku Hrvata, onda kaže da je bizantinski car Heraklije pozvao u pomoć Hrvate iz (nepostojeće) Bijele Hrvatske iza Karpata (iz Rusije). Oni su se odazvali i oko 630. došli u svoju novu postojbinu, pa su zavladao od

Jadranskog mora do međurječja Drave i Save itd. itd., dok mi znamo da su u međurječju Drave i Save bili Avari sve do kraja 8. st. kad ih je Karlo Veliki potpuno uništio i protjerao.

Još jedan primjer pisanja D. Pavličevića o Hrvatima: "Već su potkraj VII. st., uz pomoć bizantinskih careva sređeni odnosi između Hrvata-osvajaca i domaćeg romaniziranog pučanstva." (*Pavličević, D., Povijest..., str. 40.*). Ovdje bi trebalo postaviti pitanje što misli Pavličević pod domaćim romaniziranim stanovnicima. Nisu li možda ti domaći stanovnici bili Veneti i Panoni odnosno Slaveni, koji su nam poznati po jantaru u Panoniji i na Jadranskom moru. Nisu li to možda Veneti i Panoni, odnosno Slaveni čiju kulturu sojenica i žarnih polja poznajemo iz kamenog doba neolitika 5000. – 2.500. godina pr. Kr. i to u jugoistočnoj Europi, gdje im je bila pradomovina? Na ta pitanja ne može odgovoriti F. Šišić, ali bi nam trebali odgovoriti D. Pavličević i slični historičari.

Nadalje, u svezi sa natpisom na Ninskoj krstionici D. Pavličević još uvijek govori o nekom ruskom imenu Višeslav na hrvatskim prostorima, iako mu je poznato da već od 1993. postoje znanstvena istraživanja koja pokazuju da je taj natpis krivo transkribiran, krivo preveden i naravno krivo datiran. Izgleda da D. Pavličević još uvijek stoji pod dojmom Oktobarske revolucije iz 1917. godine.

Čudno je da jedan strani znanstvenik kao R. Rotković iz Crne Gore pozdravlja novi prijevod na krstionici kad kaže: "Pantelić s pravom ukazuje na činjenicu da se tekst na krstionici mora prevoditi tako da njegov smisao bude u skladu sa namjenom! Zaista je neobično da se u jednoj katolički obrazovanoj sredini zaboravlja na takav aksiom. Dakle, tekst je tek sada preveden precizno." (*R. Rotković, Odakle su došli preci Crnogoraca. Podgorica 2000., str. 338.*). Ovdje se osvrće R. Rotković na knjigu "Hrvatska Krstionica",

Split - Mainz 2000. autora ovoga članka, dok, naravno, kod Pavličevića ove knjige nema.

Hrvatsko iseljeničtvo, koje je živjelo u slobodi, mora doduše imati razumijevanje za stanje hrvatske historiografije, jer se naučavati moglo samo ono što je režim prihvaćao, ali danas je prošlo već 10 godina, pa se ne bi smjele pojavljivati nove knjige koje potpuno zanemaruju novija znanstvena istraživanja i drugačija saznanja. Narod je izabrao demokratski oblik vladavine, što bi trebalo vrijediti ne samo u politici nego i u znanosti. Historičari moraju uvažavati da se najstarijoj povijesti nekog naroda mora pristupiti multidisciplinarno, pa ju je nemoguće obrađivati bez antropologije, arheologije, etnologije, lingvistike i drugih pomoćnih povijesnih znanosti.

Navedeni primjeri jasno pokazuju da se Hrvate treba tražiti u autohtonom stanovništvu Slavena u jugoistočnoj Europi, da se oni nisu od nikuda doselili samo se jedan dio mogao raseliti pod pritiskom Kelta i Rimljana, da bi se 600. godine za vrijeme pape Grgura Velikog (590.-604.) vratili natrag. Slična su raseljavanja nastala za vrijeme Turaka, a najnoviji slučaj je bio u prošlom stoljeću kada je preko 500.000 Hrvata otišlo iz Hrvatske zbog komunističkog režima, da bi se krajem toga stoljeća vraćali natrag.

Već ovaj mali uvid u današnje stanje hrvatske historiografije pokazuje, da je naša najstarija povijest nedovoljno istražena. Zbog toga Croatia Antiqua e. V. traži mlade istraživače kako bi se antička povijest Hrvata iznova vrijednovala i prikazala na čvrstim znanstvenim temeljima u forumu novog časopisa hrvatske povijesti - Croatia Antiqua.

Croatia Antiqua e.V.
Predsjednik Stjepan Pantelić
Kaiserstr. 18,
55116 Mainz
Tel. 06131/221071

Primjedba uredništva

HKZ Wiesbaden i uredništvo «Riječi» žele suradnju čitatelja i udruga, te će rado objaviti svaki dopis koji ocijene zanimljivim za naše čitatelje, koji obavještava o djelovanju iseljenika, te koji služi ugledu hrvatskog imena, jezika, kulture i promicanju svekolikih hrvatskih narodnih i državnih interesa. Istodobno smo svjesni naših ograničenih mogućnosti te moramo voditi računa o tome da objavljeni sadržaji ne prijeđu okvire koje smo si sami prema vlastitom znanju, sposobnostima i materijalnim sredstvima zacrtali, pogotovu što bez iznimke priznajemo pravo objavljivanja ispravke svakomu koji u «Riječi» bude spomenut imenom ili djelom. Znanstvene rasprave stoga u pravilu prelaze naše zamišljene okvire. Usprkos tome objavljujemo dopis Stjepana Pantelića, jer osnivanje udruge Croatia Antiqua e. V. najsrdačnije pozdravljamo, međutim naglašavamo da se zbog nedostatnog poznavanja razloženog moramo jasno ograditi od znanstvenog dijela izlaganja u njegovom dopisu.

Die Geschichte einer der ältesten Nationen und ihres jüngsten Staates in Europa

Diese deutschsprachige Geschichte Kroatiens vom Frühmittelalter bis ins Jahr 2000 ist reich an bisher unbekanntem Material, klar in der Analyse, ausgewogen im Urteil und allgemein verständlich geschrieben.

Ludwig Steindorff: *Kroatien vom Mittelalter bis zur Gegenwart*

Reihe: *Ost- und Südosteuropa. Geschichte der Länder und Völker* Hrsg. v Horst Glassl und Ekkehard Völkl ca. 260 Seiten mit 16 s/w- Bildseiten, Textillustrationen und Karten. Format 13,5 x 21,5 cm, Franz. Broschur Friedrich Pustet - Verlag, Hamburg 2000 ISBN 3-7917-1734-0 DM 49,80 / CHF 47,- / ÖS 364,-

Mit der Verselbstständigung Kroatiens 1991 haben Fragen zu dessen Geschichte an Aktualität gewonnen: Aus welchen historischen Landschaften setzt sich Kroatien zusammen? Wie entwickelte sich dort die ethnische Gliederung der Bevölkerung durch die Jahrhunderte? Wodurch ist die Geschichte Kroatiens mit der Venedigs, Ungarns und Österreichs und der des Byzantinischen und Osmanischen Reiches verbunden? Welche Rolle spielten Sprache und Konfession in der kroatischen Nationsbildung? Was für Chancen und Beschränkungen brachte der Staat Jugoslawien für die Kroaten? Wie gelangte die Republik Kroatien zur Unabhängigkeit? Vor welchen Aufgaben steht die Republik Kroatien heute? Auf all diese Fragen gibt der Autor, ein ausgewiesener Kenner Kroatiens, eine sachkundige Antwort.

Der Autor LUDWIG STEINDORFF, Dr. phil., geb. 1952 in Hamburg, studierte Geschichte,

Slavistik und Germanistik in Heidelberg und Zagreb. Nach seiner Tätigkeit in Münster und nach mehreren Gastdozenturen, u.a. 1993 auch in Zagreb, ist er seit 2000 Professor für Osteuropäische Geschichte an der Christian-Albrechts-Universität zu Kiel.

Prof. Dr. Ludwig Steindorff ist Mitglied der Alma Matris Alumni Croaticae - Deutschland e.V., der Vereinigung von ehemaligen Studenten und Freunden der kroatischen Universitäten (AMAC).

Diese Schilderung der kroatischen Geschichte ist die vorläufige Krönung einer langen Reihe von deutschsprachigen Veröffentlichungen über die Kroaten. Die kroatischen Kultur-gemeinden in Deutschland sowie der AMAC e.V. laden Geschichts-bewusste und Neugierige ein, durch das Lesen dieses Buches ein besseres Verständnis für die Gegenwart zu erlangen. Zugleich ist diese Geschichtsanalyse eine aufrüttelnde Warnung an die Verantwortlichen in der Politik, **denn wer die Geschichte nicht kennt ist dazu verdammt ihre Fehler zu wiederholen.**

Ivica Košak

Als Anregung zur Diskussion erwähne ich einige Titel durch die die kroatische Geschichte in der deutschsprachigen Literatur präsent ist:

Ferdinand von Šišić, Geschichte der Kroaten bis 1102, Matica Hrvatska, Zagreb 1917

Rudolf Kiszilng, Die Kroaten, Böhlau-Verlag, Graz-Köln, 1956

Milovan Djilas, Tito, Moewig, Wien-München-Zürich-New York 1980

Edgar Hösch, Geschichte der Balkanländer, C.H. Beck Verlag, München 1988

M. Wimmer, S. Braun, J. Spiering, Brennpunkt Jugoslawien, Heyne-Verlag, München 1991

Dorothea Gräfin Razumowsky: Chaos Jugoslawien, Piper Verlag, München 1991

Jos. Furkes / K.-H. Schlarp, Jugoslawien: Ein Staat zerfällt, Rowohlt Taschenbuch Verlag, Hamburg 1991

M.W. Weithmann, Kriesenherd Balkan, Heyne-Verlag, München 1992

Johann Georg Reißmüller, Der Krieg vor unserer Haustür: Hintergründe der kroatischen Tragödie, DVA Stuttgart 1992

Franjo Tudjman, Irrwege der Geschichtswirklichkeit, Školska knjiga, Zagreb 1993

Micha Glenny, Jugoslawien, der Krieg der nach Europa kam, Knaur-Verlag, München 1993

Johann Georg Reißmüller, Die bosnische Tragödie, DVA Stuttgart 1993

Wolfgang Libal, Das Ende Jugoslawiens, Europaverlag, Wien 1993

Ivo Pilar, Eine Geschichte Kroatiens, Serbiens und Bosniens, Bad Kissingen 1995

Jelica Hilgraf, Wenn der Krieg vorbei ist, Soldi-Verlag, Hamburg 1996

Stjepan Pantetic, Die Urheimat der Kroaten in Panonien und Datamatten, Europäischer Verlag, Frankfurt 1997

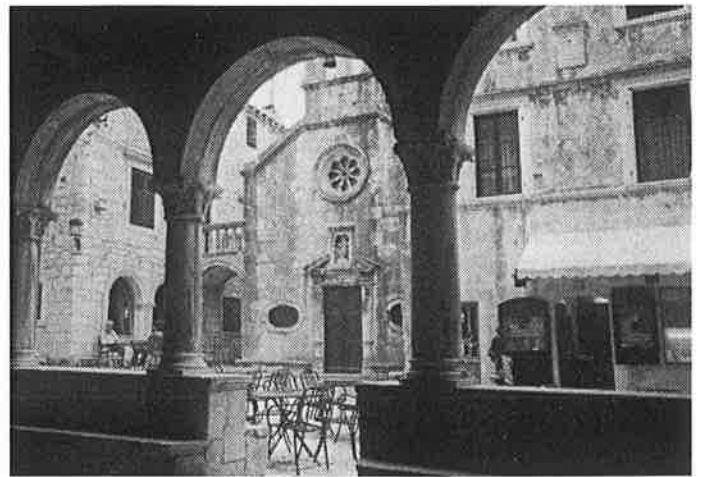
Ivan Lovrenovic, Bosnien und Herzegowina, Wien 1998

Insel Korčula – ein Erlebnis

Ich möchte im folgenden von meinen Eindrücken berichten, welche ich während eines Aufenthaltes auf der Insel Korčula im Süden Kroatiens erfahren habe. Die Reise fand Anfang Oktober 2000 statt. Ich kannte Korčula bereits von einem Ausflug in den Süden während des Sommerurlaubs in Kroatien. Schon da hat mich die Insel und vor allem ihre gleichnamige Hauptstadt so beeindruckt, daß sie für mich zu einem der attraktivsten (von den mir bekannten) Aufenthaltsorte in Kroatien zählt. Das liegt wohl zum einen an der Lage und dem damit verbundenen Klima im Süden, zu anderen an der kleinen, aber eindrucksvollen Stadt Korčula. Deren Altstadt ragt wie eine Art Festung kreisförmig in das Meer hinein. Das besondere ist die durch den Baustil vermittelte Atmosphäre. Die Innenstadt besteht fast durchweg aus sehr gut erhaltenen Steinhäusern. Diese sind kreisförmig um einen zentralen Platz in der Mitte angeordnet und

verlaufen entlang an vielen abschüssigen Gassen nach außen. Vor allem Abends bilden die dunklen, engen Gassen einen Eindruck, als befände man sich noch im Mittelalter, solange man nicht auf die im Sommer doch zahlreichen Touristen achtet (man selbst zählt natürlich nicht dazu). Neben vielen auf Tourismus angelegten Restaurants existieren dazu auch einige sehr atmosphärische Konobas, was ebenfalls den Reiz der Stadt prägt. Auch außerhalb der Innenstadt bieten die teilweise sehr schön gepflegten Häuser und auch Pflanzen einen schönen Anblick.

Links und rechts: Korčula, Altstadt

Was dieser Stadt aber zumindest auf den ersten Blick fehlt, ist eine Bademöglichkeit. Ein größerer Strand ist nicht vorhanden. Dieser Umstand läßt sich aber dann auf jeden Fall verschmerzen, wenn man ein Boot mietet und zu den zahlreichen kleinen Inseln, welche unmittelbar vor Korčula verteilt sind, hinausfährt. Dort sind zum einen nur wenige Menschen unterwegs, zum anderen bietet sich ungestörte Unterwasserwelt. Unbedingt empfehlenswert.

Auch die nähere Umgebung der Insel wartet mit großer Abwechslung auf. Da Korčula direkt an die Halbinsel Pelješac angrenzt, bietet sich ein Ausflug auf die daraufgelegene Gebirgskette an, was ich dann auch mit den Eltern meiner Freundin gemacht habe. Mal davon abgesehen das ich nicht unbedingt gerne um 7 Uhr morgens aufstehe, war dieser Umstand doch von Nöten, denn wenn man nicht früh genug an der Fähre ansteht, heißt es warten. Warten mußten wir auch bis wir den Einstieg auf den Wanderpfad hoch zum Sveti Ilija gefunden hatten. Erstmals losgelaufen wurde allen schnell klar,

daß dies nicht unbedingt ein leichter Spaziergang werden würde. Das wurde vor allem dadurch verstärkt, daß an diesem Tag zum ersten Mal die Sonne die sonst dichte Wolkendecke durchbrechen konnte, was dennoch natürlich begrüßt wurde. Eindrucksvoll während des Aufstieges waren vor allem die wechselnden Landschaften und Aussichten. War zunächst das Bild von einer kargen Steinlandschaft mit wenigen Bäumen geprägt, waren kurz darauf nur noch Steine mit toten Bäumen zu sehen, welche von dem Hitzefeuer des Sommers nicht verschont wurden. Je höher wir kamen, desto eindrucksvoller war auch die Aussicht. Es ist faszinierend das Meer direkt vor einem zu haben, obwohl man sich viele hundert Meter darüber befindet. Führte der Weg am Anfang noch auf der Korčula zugewandten Seite entlang, ging es dann in den Berg hinein in Richtung der abgewandten Seite. Hier verwandelte sich die Landschaft völlig. Wanderten wir eben noch durch eine Steinöde, fanden wir uns nun in einer dicht bewaldeten Hochebene wieder, was dann auch

herabzusteigen. Das führte natürlich zunächst dazu, daß wir uns verirrt. In einem sehr eindrucksvollen, absolut stillen und komplett verbrannten Wäldchen, waren die Wegmarkierungen nur noch schlecht zu erkennen. Daraufhin folgten wir einem sehr wilden Pfad, der dann natürlich an einer Schlucht endete. Bis wir dann den richtigen Weg wiederfanden, verging in etwa die Zeit, die es auch gedauert hätte auf den Gipfel hochzusteigen. Wieder etwas gelernt. Ansonsten erwies sich die Entscheidung hier entlang zu gehen als richtig. Viele Aussichten auf die Insel Korčula und das Meer entlohnten und motivierten zugleich. Allerdings hatte das auch seinen Preis, denn der Weg war sehr steinig und dadurch rutschig, was sich vor allem abwärts nicht unbedingt angenehm auf das Laufen und die Muskulatur auswirkt. Hatten wir nach oben ca. 2 Stunden gebraucht, waren es nach unten etwa 3 Stunden. Da ließen wir es uns auch nicht nehmen, als wir unten waren, erst mal einige Granatäpfel von einem nicht wirklich öffentlichen Baum zu pflücken. Da hätte

*Blick auf
Korčula
von den
Hängen
des
Sv. Ilija*

direkt durch 3 Rehe quitiert wurde. Die hier eher feucht kalte Umgebung machte uns dann auch stärker zu schaffen als die Hitze während des Anfangs. Nach ca. 2 Stunden war der Gipfel dann erreicht, d.h. für einen von uns. Die anderen beiden (Namen werden hier nicht genannt) blieben an einer Raststätte zurück und ruhten sich aus, indem sie das scheinbar herrenlose Pferd (oder Maultier?) im Auge behielten, welches ständig um sie herum lief auf der Suche nach Nahrung. Der Entschluß, die letzten paar Meter zu Gipfel nicht mitzugehen erwies sich dann als grober Fehler. Zum einen wurde die einzigartige Aussicht von ganz oben verpaßt, zum anderen war uns nicht klar, was noch vor uns lag. Denn kaum waren wir wieder zu dritt, entschieden wir uns nicht den gleichen Weg zurück zu gehen, sondern dem „Rundweg“ weiter zu folgen, also auf der anderen Seite wieder

sich der Gartenbesitzer ein Beispiel an den anderen nehmen sollen, welche ihre Orangen- und

Zitronenbäume gut mit Drahtzäunen gesichert hatten. Auf der Rückfahrt auf die Insel mit der Fähre konnten wir dann über uns selbst staunen, als wir den Berg in seiner Totalen sahen, und uns klar wurde, welchen Weg wir zurückgelegt hatten.

Es war ein insgesamt sehr anstrengender Ausflug, der sich aber mit Sicherheit gelohnt hat, und von Wanderfreudigen unbedingt ausprobiert werden sollte.

Diese wohl nur sehr kurzen und ausschnittsweise dargestellten Eindrücke der Insel Korčula und Umgebung sollten am besten selbst erfahren und erweitert werden, ich für meinen Teil bin mir sicher das ich dort in absehbarer Zeit wieder sein werde.

Moritz Voges

Puno puta, mnogo puta... ali ne često puta

Riječ *često* označava ponavljanje nečega u kraćim vremenskim razmacima nego što bi to po nekom našem iskustvu ili navici bilo za očekivati – *često zaboravljam stvari, tamo su česte kiše*. Riječ *puta* znači određeno ili neodređeno umnožavanje već prema tome stoji li uz nju broj ili neka općenita oznaka količine – *pročitao sam pismo dva puta, u Hrvatsku putujem nekoliko puta godišnje, posjetio sam Dubrovnik mnogo puta*. Možemo li u zadnjem primjeru reći – *posjetio sam Dubrovnik često puta?* Kako bi glasila pitanja na koja bi navedeni primjeri davali odgovor? *Koliko puta sam pročitao pismo? Koliko puta putujem u Hrvatsku? Koliko puta sam posjetio Dubrovnik?* Odgovori: *...dva..., ...nekoliko..., mnogo...,* označavali bi količinu upravo kako to priloge *koliko* i zahtijeva. Međutim, odgovor *...često...* označava način i odgovara na pitanje *kako*. Zato izričaj *često puta* neće upotrijebiti onaj koji dobro govori hrvatski jezik.

Udio a ne učešće

Riječi *dijeliti* (glagol) i *dio* (imenica) služe u hrvatskom kao osnova za izvođenje mnogih daljnjih riječi kao na primjer: *udio* (kad zbog vlasništva jednog dijela neke cjeline stječemo neka prava na tu cjelinu, u banku uplaćujemo udio da bi dobili kredit recimo za motorno vozilo), *sudionik, sudionica* (oni koji s drugima nešto dijele, dakle ne sami nego uz ostale), *djeljiv* (pridjev koji označava nešto što se može rastaviti na dijelove). Pomalo je zbunjujuće da i od imenice *djelo*, te glagola *djelovati* i *sudjelovati* (djelovati ne sam nego s drugima, uz ostale) nastaju iste izvedenice *sudionik, sudionica*. Riječi *sudjelovatelj, -ica* bi bile točnije ali nisu uobičajene pa *sudionike* koji zajedno nešto dijele moramo razlikovati po smislu od *sudionika* koji zajednički djeluju.

Riječi *učešće, učestvovati, učesnik, saučesnik, saučešće, saučešništvo*, dakle s osnovom *-čest-* su staroslavenskog podrijetla, danas u uporabi u srpskom jeziku, ali nažalost znaju «zalutati» i u hrvatski. Ima i hrvatskih riječi s osnovom *-čest-* kojih se naravno nećemo odreći: *čestica* (sitan dio) i *pričest*.

Zaključimo: nije *učešće* nego *udio*, nije *učestvovati* nego *sudjelovati* nije *učesnik* nego *sudionik*, nije *saučešće* nego *sućut* ili *suosjećanje*.

Iako je u svezi s naslovnim temom pojašnjeno sve potrebno, strpimo se još trenutak. Usput smo bili spomenuli i drugo podrijetlo izvedenice *sudionik* pa krenimo korak dalje i promotrimo korijene *dio* i *djelo*. U nekim padežima te imenice postaju vrlo slične. Padeži jednine glase *...moj dio, ...mog dijela, ...mom dijelu, ...mojim dijelom* (dugo *-ije-*) i *...moje djelo, ...mog djela, ...mom djelu, ...mojim djelom* (kratko *-je-*), a množine *...naši dijelovi, ...naših dijelova, ...našim dijelovima* - i *...naša djela, ...naših djela, ...našim djelima*. Dakle obratimo pažnju kod pisanja *-ije-* ili *-je-*, jer grješka neće biti samo u pravopisu nego će promijeniti značenje izričaja.

Predmetak -iz-

Ima dosta primjera koji potvrđuju češću uporabu predmetka (sloga koji stavljanjem pred riječ tvori novu izvedenicu) *-iz-* u srpskom nego u hrvatskom jeziku. Evo nekoliko primjera (hrvatski je debljim slovima): *pronaći – iznaći, slomiti, nalomiti – izlomiti, prebiti – izbiti, provrtiti – izvrtiti, poderati – izderati*.

Malo duže ćemo se zadržati na riječima koje se u zadnje vrijeme vrlo često čuju: *ispoštovati* i *izmjestiti*.

Ispoštovati je svršeni glagol što znači da označava radnju kratkog, vremenski ograničenog trajanja. Nije ga međutim potrebno rabiti zbog njegovog svršenog vida, jer je glagol *poštovati* dvovidan, znači svršeni ili trajni vid poprima po smislu iskaza, na primjer: *poštovati dogovor, poštovati roditelje*. Ako se pak rječju *ispoštovati* želi naglasiti potpunost, neodstupanje, onda je i to suvišno, jer riječ *poštovati* iskazuje potpuno pridržavanje, pa zato manje ili veće odstupanje moramo posebno označiti, na primjer *uglavnom je poštovao, djelomično je poštovao*. Ponudimo još jednu hrvatsku riječ koja isto tako izražava potpunost: *držati se*

propisa, održati dogovor. Klonimo se zato uporabe novonastale izvedenice *ispoštovati*, jer postojećom hrvatskom rječju *poštovati* iskazujemo isto, ali i zato jer je prečesta uporaba predmetka *-iz-* tipična za srpski jezik.

Na temelju dosada razloženog ne bi trebalo trošiti puno riječi na naš sljedeći primjer, glagol *izmjestiti*, na primjer: *branitelji su se izmjestili na nove položaje* – napustili stare i zauzeli nove. Hrvatski jezik nam za taj izričaj nudi više mogućnosti, na primjer *premjestiti* i *razmjestiti*, koje predmetak *-iz-* čine sasvim nepotrebnim. Tako bi izričajem: *branitelji su se premjestili na nove položaje*, označili da je podjednak broj branitelja zamijenio stare položaje novima u sličnom rasporedu, dok bi u istom izričaju uporabom riječi *...razmjestili...* označili mijenjanje ustroja tj. potrebu promjene broja branitelja zbog drugačijeg broja i izgleda novih položaja.

Teritorij umjesto teritorija

I u uporabi tuđica (koje ćemo naravno izbjegavati kad god imamo – a to je najčešće! – lijepu staru hrvatsku riječ istog značenja) možemo griješiti odabirom oblika koji ne odgovara hrvatskom jeziku. Mnoge tuđice su – što je sasvim razumljivo – davno preuzete iz latinskog (*akvarij, aluminijski, auditorij, laboratorij, opservatorij, teritorij*) a preko latinskog i iz starogrčkog (*kriterij, simpozij, studij*). Zajedništvo tih riječi lako je uočiti po završetku *-ij-* i po tome što su sve muškog roda. Ponekad se međutim tom završetku dodaje *-a-* (čime poprimaju ženski rod), pa čujemo ili čitamo: *laboratorija, opservatorija, teritorija*, a to više nije hrvatski, nego srpski oblik. Upozorimo međutim na rijetke iznimke koje i u hrvatskom imaju završetak *-ija-* i ženskog su roda kao na primjer riječ *gimnazija, teorija*.

Ako dakle iz bilo kojeg (teško razumljivog) razloga moramo rabiti tuđicu *teritorij* umjesto hrvatskih jednoznačnica *zemlja, područje*, onda nipošto ne upotrijebimo *teritorija*.

Neka mi čitatelj dopusti da po vlastitom znanju i u dobroj namjeri dodam jedan primjer pravilne uporabe hrvatskog oblika tuđice kojeg u savjetniku kojim se služim nema, a problematika je ista. Radi se o tuđicama koje u hrvatskom završavaju na *-ist-* kao na primjer *artist, dentist, gitarist, mašinst, optimist, terorist*, dok se u srpskom jeziku opet često rabe s dodatkom *-a-*, pa glase *artista, dentista, gitarista, mašinista, optimista, terorista*.

Imena i prezimena

Hrvati o sebi i drugima govore i pišu rabeći prvo ime pa onda prezime (kod Srba je upravo obrnuto, barem u govornom jeziku). Ako sam ja Hrvat onda sam *Mato Matić* a ne *Matić Mato*. Čitat ću djela Mile Budaka i Augusta Šenoa, slušati glazbu Ivana Zajca i oduševiti se Janicom Kostelić. Pokušajte glasno izgovoriti Budiša Dražen ili Boban Zvone. Zvuči neprirodno, para uši, nije hrvatski. A ono što zvuči neprirodno kod vrlo poznatih imena (i prezimena) nije ni prirodno ni dobro kod naših malo manje poznatih.

Od pravila izricanja prvo imena pa onda prezimena odstupit ćemo samo kod prijeke potrebe, na primjer kad to zahtijevaju razni dokumenti ili službe zbog abecednog poretka, a da je to *iznimka* jasno ćemo označiti odvajanjem prezimena i imena zarezom, na primjer *Matić, Mato*.

Kako je kod dvostrukih prezimena? Ime naravno ostaje na prvom mjestu zatim dolaze prezimena, ali postoji razlika u pisanju ovisno o spolu. Kod muških osoba prezimena se pišu bez spojnice, a kod ženskih sa spojnicom. Primjeri su: *Andrija Kačić Miošić, Ivana Brlić-Mažuranić*.

Kod sklanjanja imena i prezimena opet postoje razlike između muških i ženskih osoba. Kod muških sklanjamo i ime i prezime (ili prezimena ako su dva) kao na primjer: *djela Ivana Kukuljevića Sakcinskog*, dok kod ženskih sklanjamo samo ime, a prezime ostaje nepromijenjeno kao na primjer: *koncert Ruže Pospisil-Baldani*. Pozor – ženska prezimena koja završavaju na *-a-* se sklanjaju pa ćemo reći: *nagrada Terezi Kesoviji*, a ne *nagrada Terezi Kesovija*.

Orgulje za Žman

Pred kraj sam godine 2000. pokrenuo djelo nabavke orgulja za župnu crkvu u Žmanu. Glavnu troškova, prema mojoj zamisli, trebaju snositi sami Žmanci rasuti po cijelom svijetu, ali ti isti Žmanci trebaju za to pokušati pridobiti i svoje znance i prijatelje bili oni Hrvati ili Nijemci ili nešto treće. Mogu vam kazati da su se moji njemački znanci i prijatelji jako dobro odazvali.

Orgulje će biti kupljene ovdje u Njemačkoj. Jedan moj njemački prijatelj i ja smo već bili kod jednog graditelja orgulja i vidjeli što bi za Žman moglo dioći u obzir. Cijena bi im bila oko 40.000,- DM. Puna svota još nije skupljena, ali odustajati i ljudima početi vraćati novac sada više ne mogu niti ne želim. Orgulje moram platiti pa makar se zadužio s desetak tisuća maraka ili čak nešto više putem uzimanja kredita.

Dakle, orgulje će biti ugrađene već do kraja ljeta u Žmanu u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja.

Pomognite!

Ovime se obraćam svojim znancima, neznancima i prijateljima među čitateljima Riječi. Svatko se u ovo dobro djelo može uključiti. Svatko može izvjesnu svotu uplatiti na priloženi račun. Posebni, namjenski račun, predviđen samo za nabavu orgulja, vodi fra Berislav Nikić, dušobrižnik u HKM Rüsselsheim. Svakome se unaprijed zahvaljujem, a od mene će dobiti i posebnu zahvalnicu.

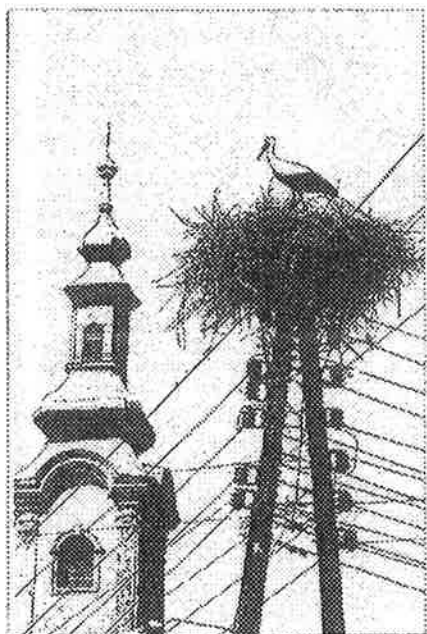
Edvin Bukulin

Bankovni račun otvoren samo za dobrovoljne priloge za nabavu orgulja u Žmanu:

**Kroat. Kath. Gemeinde Ruesselsheim
Kreissparkasse GROSS-GERAU
BLZ: 50852553
Girokonto Nr.: 2008068**

Adresa HKM Rüsselsheim:

Kroatische Kath. Gemeinde
Im Kleinen Ramsee 21
65428 Rüsselsheim

Vi imate problem...

Na godišnjem odmoru, svatovima ili krstikama ste snimili (višesatni) video film. Ruku na srce, jeste li ikada odgledali cijeli film strpljivo do kraja?

Rođaci i poznanici izbjegavaju Vaša «premijerna» prikazivanja upravo zbog «maratonske» dužine i nedoradenosti filmova...

Mi imamo rješenje!!!

Iz Vašeg «maratonskog» filma ćemo izabrati najljepše prizore te montirati film koji zajedno s naslovima neće trajati dulje od 30–40 minuta. Tako priređen film ćete rado pogledati više puta Vi i Vaši poznanici. Takav film možete s ponosom nekome i pokloniti !

Nazovite: Ing. Željko Žigrić, tel. 0611 / 9465497, Handy: 0172 / 5934949
Snimanje i montaža video-filmova – Fotografija – Digitalna fotografija

Buntovni sanjar

Osvrt na komemoraciju održanu u čast pokojnom prof. Vjenceslavu Čížeku

Prof. Vjenceslav Čížek

Dana 10.ožujka 2001.god. u organizaciji Matice hrvatske za ruhrsko područje- održana je u Dortmundu komemoracija za hrvatskog mučenika i pjesnika Vjenceslava Čížeka.

Nakon euharistijskog misnog slavlja koje je predvodio župnik don Zdravko Čulić, a u nazočnosti od oko 80 prijatelja i štovatelja prof.V.Čížeka, započeo je dobro organiziran program komemoracije. Program je uspješno vodio gospodin Josip Vukadin, predsjednik ogranka Matice hrvatske u Dortmundu. "O životu i radu prof. Vjenceslava Čížeka" bila je tema zanimljivog izlaganja gospodina prof. dr-a Krešimira Veselića iz Hagena, dok je gosp. Zvonko Čulina- diplomirani povjesničar umjetnosti- (inače i sam pjesnik, autor dviju knjiga pjesama) govorio o pjesništvu Vjenceslava Čížeka. Učenici Hrvatske dopunske škole iz Dortmunda, uz stručnu pripremu učiteljice gospođe Ksenije Džinić, krasnoslovnili su nekoliko pjesama v.Čížeka. Ovom krasnoslovu pridružio se i gosp.Zvonko Čulina. "Buntovni sanjar- tragom političkih poruka prof. Vjenceslava Čížeka" bio je naslov opširnog izlaganja koje je kao zadnji sudionik ove svečane komemoracije, uz začuđujuću strpljivost i kontinuirani interes nazočnih, izložila gđa prof. Malkica Dugeč - iz Stuttgarta. Prije samog početka svoga govora gđa Dugeč predstavila je knjižicu "Borba za istinu" koju je - uz predgovor

Maria M.Ostojića te pogovor dr-a Ive Korskog- izdala Hrvatska republikanska zajednica u Zagrebu. Naglasila je, kako je objava ove knjižice tek jedan od znakova solidarnosti sa žrtvom prof. Čížeka za slobodu Hrvatske, a koji bi i drugi trebali slijediti ako ničim drugim, a ono barem svojim interesom za njegov život i rad- a što su na kraju prihvatili gotovo svi nazočni te uzeli po jedan primjerak knjižice. ("Borba za istinu". se, u dogovoru sa vodstvom HRZ-a, dijelila besplatno.) Treba naglasiti da je "hrvatski slavuj" - gospođa Vera Cernić čitav program, ove po svojoj visokoj umjetničkoj razini zaista nesvakidašnje komemoracije, obogatila i osvježila svojim prekrasnim pjevom. Isto tako ne smije se zaboraviti ni trud udovice pok.V.Čížeka- gospođe Zore Trek-Čížek koji je nesebično uložila ne samo u čitavu organizaciju Komemoracije, već i u izradu velikog panoa s fotografijama koje dokumentiraju život i rad prof. Vjenceslava Čížeka sve od mladih dana pa do zadnjeg časa.

Malkica Dugeč

Kad ne umrem

*Čim usahne žamor i utihnu ptice,
javit ću se ispod smeđe trepavice
mirisnoga zimzelena Boke*

*jednom dječaku valovite kose
da zbudimo vile modrooke, bose
i beremo mjesečine toke.*

*Dok obleti čezna praška duše moje
perivoje, gdje se iz jednoga dvoje
začinje i vječno vraća u se,*

*na dan Sveca kolu Bokeljskih mornara
iz sazviježda gordog hrvatskih puntara
golubicom snježnom javit ću se.*

Međutim

*U sjećanju ne možemo imati
ni svoje rođenje ni svoju smrt.
Živimo uzgred a bijasmo prije.*

Unutarnja snaga glazbe

"Hrvatska mladež" prikazala film o rock-glazbi grupe "Nirvana"

Kurt Cobain

Na najpoznatijoj filmskoj pozornici u centru Wiesbaden-a, "Caligari Filmbühne", priređena je večer o rock-glazbi posvećena velikoj zvijezdi grunge-pokreta u Americi Kurtu Cobainu. Predstava je bila prva u nizu planirane serije "Film und Musik" u kinu Caligari koju za Odjel za kulturu grada organizira Dragica Anderle, prijateljica kluba Hrvatske mladeži i aktivna članica Hrvatske kulturne zajednice u Wiesbaden-u.

Kurt Cobain iz Seattle-a (USA) vodio je početkom 90-tih godina trio „Nirvana“, u kojem je, pored bubnjara Dave Grohl-a, kao basist svirao Christ Novoselic, sin hrvatskih iseljenika u Americi. Nakon Kurtove tragične smrti 8. travnja 1994. grunge-pokret je zastao. No „unutarnja snaga te glazbe“, tako je naglasila u svom uvodu Dragica Anderle, „bila je dovoljna da omogući daljnji razvoj rock-glazbe u novim grupama kao što su „Soundgarden“, „Pearl Jam“ i mnogim drugim, koje još i danas djeluju na sceni u Seattleu“. O toj sceni opširno je informirao Film „Hype!“ snimljen 1995. godine. Njegov redatelj Doug Pray u brojnim susretima s muzičarima i pjevačima, nakladnicima i osobama iz management-a osvijetlio je umjetničko značenje i odnos nove generacije prema ostavštini „Nirvane“. Poruka filma je jasna: prvi predstavnik grunge-a Kurt Cobain nije samo donio novi duh u rock-glazbu, nego je bio i pobornik jednog životnog stila - jedne mješavine između ekscenog ponašanja, jake osjećajnosti i neposrednog, kritičnog shvaćanja životne stvarnosti.

Ideja za program potekla je iz Hrvatske mladeži. Njihov član Michael Reuter iz Wiesbadena,

Nijemac, bio je u ljetu, neposredno nakon smrti Cobaina u Seattle-u i budući da je dan 20. veljače rođendan Kurta Cobaina, prigoda je bila da se nešto priredi. Publiku je, šetajući po sredini između redova, srdačno pozdravio počasni član kluba Hrvatske mladeži Marijan Batinić. On je zahvalio gradu za mogućnost ostvarivanja kulturnih projekata, predsjedniku kluba Draganu Matasu na brizi i pripremi i Michaelu kao referentu. Klub je osnovan u travnju 1994 i za vrijeme rata u Hrvatskoj bila mu je glavna djelatnost prikupljanje humanitarne pomoći. Sada mu je težište zastupanje interesa mladih u Wiesbadenu. U tu svrhu priređuju se razne priredbe i predavanja.

Michael Reuter, vjerni obožavalac Kurta Cobaina, njegovog velikog oduševljenja za muziku i njegovog jednostavnog, iskrenog odnosa prema publici, odbacio je odlučno sve negativne primjedbe od strane medija o Kurtovom životu, na kojima je tržište dobro zaradilo. Što vrijedi to i ostaje - način je jednog umjetničkog gledanja stvarnosti i njegov prijevod na jezik vlastite generacije. Tu Cobain stoji u tradiciji sredine, u gradu u kojem je rođen i u kojem počiva i legendarni Jimi Hendrix. I jedan i drugi napustili su svijet, a da nisu navršili ni tridesetu.

Izvanredno dobro posjećena predstava, naročito od mladih posjetitelja, toplo je primljena i bila je dokaz, da „Nirvana“ nije zaboravljena i da njen duh živi i sa ove strane oceana u gradu, o kojem se često kaže, da je „fina stara dama iz 19. stoljeća“.

Dragan Matas

Caligari FilmBühne, Wiesbaden
Marktplatz 9 (hinter der Marktkirche)

O B A V I J E S T I

Prikazivanje filma „Maršal“, redatelj Vinko Brešan

Dobitnik "Velike zlatne arene" na festivalu hrvatskog filma u Puli 2000.
10. travnja 2001. u 22 sata, kino-dvorana Caligari
Marktplatz 9, Wiesbaden

Izlet i roštilj za članove i prijatelje

6. svibnja 2001. od 14 do 21 sat, izletište Platte, Wiesbaden

Kazališna predstava: „Münchhausen“

Kazalište Movens Zagreb

11. svibnja 2001. u 20 sati, Internationales Theater Frankfurt
Hanauer Landstr. 5-7, Frankfurt/M

Međunarodni ljetni fest grada Wiesbaden-a

Štand i glazbeni prilog HKZ-a

1. rujna 2001. od 12 do 22 sata, Dernsches Gelende, Wiesbaden

Izložba fotografije: „Skok u vrijeme“

Razvoj hrvatske fotografije od početka stoljeća do danas

1. - 13. rujna 2001., Villa Clementine, Frankfurter Str. 1, Wiesbaden

Otvorenje 1. rujna 2001. u 20 sati

Radni sastanak predsjedništva HKZ-a Wiesbaden

4. svibnja 2001. u 19:30 sati, Roncalli-Haus, Friedrichstr. 24, Wiesbaden

Folklorna skupina HKZ-a Wiesbaden

Svaki četvrtak u 19 sati, u prostorijama Hrvatske župe,

Holsteinstr. 15, Wiesbaden

Kung Fu za djecu od 7 do 14 godina

Svaki ponedjeljak od 16:30 do 18 sati,

u športskoj dvorani Anton-Gruner-Schule, Lehrstr. 10, Wiesbaden

Kuglanje

Svake prve i treće subote u mjesecu od 19 do 22 sata,

kuglana katoličke zajednice Maria Hilf, Keller Str. 37, Wiesbaden

ivorek touristik

Tel./Fax: 0611 8460071

e - mail: lvorek@iname.com
Tel./Fax: 0049 611 8460071

NEKRETNINE

Srednja Dalmacija: Biograd, Murter, Kornati

Žižanj, uvala Jota,
kuća 9 X 8 m,
zemljište 1400 qm
obraslo maslinama,
vlastito pristanište,
cijena 160.000 DM

Otok Žižanj, parcele veličine 2.200 – 20.000 qm, pogled na otvoreno more i obližnje otoke nacionalnog parka Kornati, cijena 12 DM / qm

V. Luka kod Drage, parcele direktno do mora u pješčanoj uvali, veličina od 375 do 1.500 qm, cijena 30 DM / qm

Zečica kod Drage, parcela s malom ribarskom kućicom (20 qm), direktno do mora, obrasla maslinama i borovima, kamenita obala, cijena za kućicu i 1.500 qm zemljišta samo 54.900 DM

Otok Košara, parcela oplahivana morem s dvije strane, na zapadnoj strani pogled na otvoreno more, istočna strana pogodna za vez većeg plovila, dijeljenje parcele moguće, cijena samo 6 DM / qm

Za mnoge daljnje ponude obratite nam se telefonom ili potražite našu stranicu na internetu

www.adr.de/ivorek